

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN KAVRAMSAL HAZIR BULUNUŞLUK
DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARI VE MOTİVASYONA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA KARA

BURSA

2020

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN KAVRAMSAL HAZIR BULUNUŞLUK
DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARI VE MOTİVASYONA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğba KARA

Danışman: Doç. Dr. Fatih DEMİREL

BURSA

2020

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Tuğba KARA

14.07.2020

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 23/06/2020

Tez Başlığı / Konusu: Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı Ve Motivasyon Etkisi/Eğitim

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 95 sayfalık kısmına ilişkin, 22/06/2020 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programında (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 18 'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulan Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen orami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kab ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

23.06.2020

Adı Soyadı: Tuğba KARA
Öğrenci No: 801771014
Anabilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Programı: Sosyal Bilimler
Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora

Danışman
Doç. Dr. Fatih DEMİREL 23.06.2020

Tuğba KARA

* Turnitin programına Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

"Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" adlı yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Tuğba KARA

Danışman

Doç. Dr. Fatih DEMİREL

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı

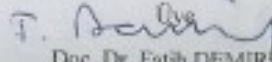
Prof. Dr. Seçil ŞENYURT

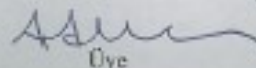

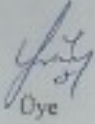
T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda 801771014 numaralı Tuğba KARA'nın hazırladığı "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 10/07/2020 günü 11.30-12.30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

(Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Doç. Dr. Fatih DEMİREL
Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Abamüslim AKDEMİR
Bursa Uludağ Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Sevdâ Gülşah YILDIRIM
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

10/07/2020

ÖNSÖZ

Sosyal bilimler, ilköğretim kademesinde disiplinlerarası eğitim programı olarak sosyal bilgiler şeklinde ele alınmaktadır. Sosyal bilgiler dersinin içeriği kavramlar açısından oldukça zengindir. Sosyal bilgiler derslerinde öğrenciler tarih, coğrafya, antropoloji, sosyoloji, siyaset bilimi ile ilgili pek çok kavramla karşılaşmaktadır. Öğrencilerin sosyal bilgilerle ilgili ilke ve kavramları öğrenebilmeleri bu açıdan önemlidir.

Bu çalışma göçmen öğrencilerin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramlarını öğrenme düzeylerinin akademik başarı ve motivasyonlarına etkisini ortaya çıkarmaktadır. Alt sınıflarda öğrenilmesi gereken bu kavramların göçmen öğrenciler tarafından bilinmemesinin, 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi kazanımlarının öğrenilmesine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana rehberlik eden, bilgi ve deneyimlerini paylaşan, huzurlu ve özgür bir çalışma ortamı sunan, akademik yeterliliğin yanı sıra insani olarak da her zaman yanımda hissettiğim, değerli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Dr. Fatih DEMİREL'e teşekkürü bir borç bilirim.

Yine bu süreçte bana yardımcı olan, çalışma okulum Bursa/Yıldırım Yavuz Selim Ortaokulu idarecilerine, Müdür Yardımcısı Sayın Burhan Bilmez'e teşekkür ederim. Tüm bu süreçte derslerini özveriyle işleyerek her konuda bana yardımcı olan, desteğini esirgemeyen sosyal bilgiler öğretmenimiz Sayın Özlem Aktaş'a ve derslerine katıldığım Yavuz Selim Ortaokulu öğrencilerine sonsuz teşekkür ederim.

Araştırmam süresince beni destekleyen, motive eden sevgili aileme de teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Yazar	: Tuğba KARA
Üniversite	: Bursa Uludağ Üniversitesi
Ana Bilim Dalı	: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı	: Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XVI+93
Mezuniyet Tarihi	: .../.../2020
Tez	: Göçmen öğrencilerin kavramsal hazır bulunuşluk düzeylerinin akademik başarı ve motivasyona etkisi
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Fatih DEMİREL

GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN KAVRAMSAL HAZIR BULUNUŞLUK

DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARI VE MOTİVASYONA ETKİSİ

Kavram öğrenimi ve öğretimi günümüzde araştırmalara hatırı sayılır derecede konu olmuş çalışma alanlarıdır. Özellikle Fen Bilimleri alanında sıkça karşılaşılan kavram öğretimi, içeriği itibariyle Sosyal Bilgiler dersi için de önem arz etmektedir. Birçok disiplinin bütünleşmesiyle oluşan Sosyal Bilgiler dersi, doğal olarak her disiplinin kendine özgü kavramlarını içinde barındırmaktadır. Bununla birlikte, her kavramın öğrencilere kazandırılması kolay olmamaktadır. Özellikle herhangi bir kavramın toplumun kültürüyle bütünleşmiş olmasının veya kavrama toplumsal bir anlam yüklenmiş olmasının, o toplumun kültürü içinde yetişmemiş olan kişilerin söz konusu kavramları öğrenebilmesi için zorlayıcı bir faktör olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada, bazı kavramların daha önce öğrenilmiş olup olmamasının yeni öğrenmeleri ve dolayısıyla akademik başarıyı ve motivasyonu etkileyeceği varsayımından yola çıkılmıştır.

Çalışmaya konu edilen kavramlar, Hayat Bilgisi dersi kapsamında 1.sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmıştır. Bayrak ve marş kavramları 1.sınıfta, cumhuriyet kavramı 3.sınıfta verilmesi beklenen kazanımlardır. Benzer şekilde cumhuriyet, demokrasi, milli egemenlik ve bağımsızlık kavramları 4.sınıf Sosyal Bilgiler ders içeriğinde geçen kavramlardır.

Araştırmada özellikle 1.sınıftan itibaren Türkiye’de eğitim görmemiş olan göçmen öğrencilerin bu kavramlarla daha önce karşılaşmamış olmaları ve 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde adı geçen kavramları bilmemelerinin ünite kazanımlarına ulaşma düzeylerine etki edeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle mevcut çalışmanın amacı göçmen öğrencilerin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramlarını öğrenme düzeylerinin akademik başarılarına ve motivasyonlarına etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda sözü edilen kavramlar ele

alınarak kavramsal hazır bulunuşluk düzeylerini artırmaya yönelik ders planları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin KHBT son test puanlarına göre deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. İki grupta dersine giren sosyal bilgiler öğretmeni tarafından uygulanan II. dönem II. yazılı sınav notlarına bakıldığında da Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında sorulan sorulara deney grubundaki öğrencilerin doğru cevap verme oranlarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Özellikle deney grubundaki öğrencilerle yapılan çalışmalar ve etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada etkili olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ise başarı oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Başlangıçta deney ve kontrol gruplarındaki motivasyonun aynı olduğu gözlenirken, deney grubunda uygulanan etkinliklerle birlikte öğrenci motivasyonlarında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desen ile tasarlanmıştır. Araştırma Bursa ili Yıldırım ilçesinde yer alan bir devlet okulunda yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, hazır bulunuşluk, kavram öğretimi, motivasyon

ABSTRACT

Author	: Tuğba KARA
University	: Bursa Uludag University
Field	: Department of Turkish and Social Sciences Education
Branch	: Department of Social Studies Education
DegreeAwarded	: Master Thesis
PageNumber	: XVI+93
DegreeDate	: .../.../2020
Thesis :	Effect of conceptual readiness levels of immigrant students on academic achievement and motivation
Supervisor	: Assoc. Dr. Fatih DEMİREL

THE IMPACT OF CONCEPTUAL READINESS LEVELS OF IMMIGRANT STUDENTS ON ACADEMIC ACHIEVEMENT AND MOTIVATION

Today, concept learning and teaching is a subject of considerable research. The concept teaching which is frequently encountered especially in the field of Science is also important for the Social Studies course in terms of its content. Social Studies course, which is formed by the integration of many disciplines, naturally incorporates the unique concepts of each discipline. However, it is not easy to acquire each concept to students. In particular, it can be said that the integration of any concept into the culture of the society or that the concept has a social meaning is a compelling factor for the people who are not educated in the culture of that society to learn these concepts. In the present study, it is assumed that whether some concepts have been learned before will affect new learning and consequently academic achievement and motivation.

Within the scope of the Life Science course, the concepts that are subject to the study have been taught starting from the first grade. The concepts of flag and anthem are expected to be given in the first year and the concept of the republic in the third year. Similarly, the concepts of republic, democracy, national sovereignty and independence are the concepts that are included in the 4th year Life Science course content. Research on immigrants, especially from the 1st year students who receive education in Turkey are expected to have effect on the earlier encounter with these concepts and reach Grade 5 Active Citizenship unit at the domain level unit gains that they know the concepts. From this point of view, the aim of the present study is to examine the effect of learning levels of the concepts of sovereignty, independence, flag, capital, republic, democracy in the 5th grade Active Citizenship unit on academic achievement and motivation. In line with this aim, by considering the mentioned concepts, lesson plans were prepared and implemented to increase the level of conceptual readiness. A

significant difference was observed in favor of the experimental group according to the final test scores of the students in the experimental and control groups. In the two groups, II. period II. Looking at the written exam scores, it is seen that the correct answers of the students in the experimental group are higher than the students in the control group. It is seen that especially the studies and activities with the students in the experimental group are effective in increasing the academic success of the students. The control group students were found to have low success rates. While it was observed that the motivation in the experimental and control groups were the same at the beginning, there was a significant difference in favor of the experimental group with the activities applied in the experimental group.

Research, to work with experimental design which is one of the quantitative research methods. The research is located in Yildirim district of Bursa province.

Keywords: Migration, immigration, readiness, concept teaching, motivation

İçindekiler

Sayfa No

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İçindekiler	x
Tablolar Listesi	xxii
Şekiller Listesi.....	xxv
Kısaltmalar Listesi	xxvi
1. Bölüm Giriş.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Problem Cümlesi.....	2
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
1.5. Sayıtlılar	3
1.6. Sınırlılıklar	3
1.7. Tanımlar	4
2. Bölüm Kuramsal Çerçeve	6
2.1. Göç ve Göçmenlerin Eğitimi	6
2.2. Kavram Öğretimi	10
2.3. Kavram Yanılgıları	12
2.4. Kavram Öğretiminde Kullanılabilecek Teknikler.....	13
2.5. İlgili Araştırmalar.....	14
3. Bölüm Yöntem.....	17

3.1. Araştırma Modeli	17
3.2. Katılımcılar	17
3.3. Veri Toplama Araçları	21
3.3.1. Öğrenci bilgi formu(ÖBF)	22
3.3.2. Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi(KHBT).....	22
3.3.3. Gözlem formu	23
3.3.4. Görüşme formu	24
3.4. Verilerin Toplanması ve Veri Analizi.....	24
3.5. Deney Grubuna Uygulanan Etkinlikler.....	26
4. Bölüm Bulgular.....	28
4.1. Kavram Öğretiminin Ünite Kazanımlarını Kazanma Düzeylerinin Tespitine Ait Bulgular.....	32
4.1.1. Kavram öğretiminin akademik başarıya etkisinde uygulanan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi.....	32
4.1.2. Kavram öğretiminin akademik başarıya etkisinde uygulanan II.dönem II.yazılı sonuçları.....	62
4.1.3. Kavram öğretiminin motivasyona etkisi	64
5. Bölüm Sonuç, Tartışma ve Öneriler	69
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	69
5.2. Öneriler	71
Kaynakça.....	73
Ekler	81
Özgeçmiş.....	92

Tablolar Listesi

Tablo

Sayfa

1. Araştırmaya dahil olan öğrencilerle ilgili bilgiler.....	18
2. Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testine yönelik dereceli puanlama anahtarı(rubrik).....	22
3. Gözlem formu'na yönelik dereceli puanlama anahtarı(rubrik).....	23
4. Araştırma maddesinin simgesel görünümü.....	28
5. Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları.....	29
6. Ailenin hayatta olma durumu.....	29
7. Ailenin eğitim durumu	29
8. Ailenin çalışma durumu	30
9. Ailenin sosyal güvence durumu.....	31
10. Öğrencilerin kardeş durumu.....	31
11. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması-bağımsız örneklem için t-testi sonuçları.....	32
12. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması-bağımsız örneklem için t-testi sonuçları.....	33
13. Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanlarının farklarına bağımsız örneklem için t-testi uygulayabilmek için sağlanması gereken koşullar.....	33
14. Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanlarının farklarının karşılaştırılması bağımsız örneklem için t-testi sonuçları.....	34
15. Ön test kavram doğru sayısı analizleri.....	34
16. Son test kavram doğru sayısı analizleri.....	37

17. Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulgular.....	39
18. Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulgular.....	40
19. Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulgular.....	40
20. Demokrasi kavramıyla ilgili bulgular	41
21. Demokrasi kavramıyla ilgili bulgular	42
22. Demokrasi kavramıyla ilgili bulgular	42
23. Bağımsızlık kavramıyla ilgili bulgular	43
24. Bağımsızlık kavramıyla ilgili bulgular	44
25. Bağımsızlık kavramıyla ilgili bulgular	44
26. Bayrak kavramıyla ilgili bulgular	45
27. Bayrak kavramıyla ilgili bulgular	46
28. Başkent kavramıyla ilgili bulgular	46
29. Milli marş kavramıyla ilgili bulgular	47
30. Milli marş kavramıyla ilgili bulgular	48
31. Egemenlik kavramıyla ilgili bulgular	49
32. Egemenlik kavramıyla ilgili bulgular	49
33. Egemenlik kavramıyla ilgili bulgular	50
34. Öğrencilerin cumhuriyet kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler.....	51
35. Öğrencilerin demokrasi kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler	52
36. Öğrencilerin cumhuriyet kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler.....	54
37. Öğrencilerin bağımsızlık kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler	55
38. Öğrencilerin bayrak kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler	56
39. Öğrencilerin başkent kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler.....	57
40. Öğrencilerin milli marş kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler	59
41. Öğrencilerin egemenlik kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler	60

42. Öğrencilerin cumhuriyetle yönetilen ülkeler kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler.....	61
43. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazılı sonuçları analizi.....	63
44. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin gözlem formu t-testi sonuçları.....	67

Şekiller Listesi

Şekil

Sayfa

1. Türkiye’deki suriyeli göçmen sayısı 8
2. Yıllar içerisinde devlet okulları ve geçici eğitim merkezlerindeki (gem) öğrenci sayıları.....9
3. Kavram öğretim sürecinin aşamaları 11

Kısaltmalar Listesi

BEKAM: Bilim Eğitim Kùltür Araştırmaları Merkezi

GEM: Geçici Eğitim Merkezi

KHBT: Kavramsal Hazır Bulunuşluk Başarı Testi

ÖBF: Öğrenci Bilgi Formu

1. Bölüm

Giriş

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın amacına, önemine, gerekçesine, sayıtlara ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

İnsanoğlu çocukluktan itibaren kavramlar arasında ilişki kurar, kavramları sınıflandırır, kavramlar arasında yeni bağlar oluşturur ve böylece anlamaya, bilgi üretmeye başlar. Kavram öğrenme, özellikle küçük yaşlardan itibaren gelişerek ilk ve ortaöğretimde şekillenir ve hayat boyu devam eder. Bu sebeptendir ki yanlış ya da eksik öğrenilen kavramların ileriki yaşlarda değiştirilmesi, düzeltilmesi daha zor olur (Sabancı, 2008).

Kavramların temelleri ilköğretim çağıyla birlikte öğrencinin okula başlamasıyla oluşmaktadır. Bu süreçte öğrenciye verilebilecek her türlü bilgi doğru ve eksiksiz olmalıdır. Doğru ve tam öğrenilmeyen bilgiler öğrencide kavramlarla ilgili yanlışlar oluşmasına neden olacaktır. Doğru şekilde öğrenilmeden geçilen kavramlar, bireylerin hem okul yaşantılarında hem de günlük hayatta kavram kargaşası ile karşı karşıya gelmelerine neden olabilmektedir (Gümüş & Avcı, 2016).

Kavramların yapısı ve içeriği itibarıyla en sık karşılaşıldığı ders sosyal bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler dersi tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk ve vatandaşlık konularını kapsar. Yine bu ders, öğrenme alanlarını bir ünite ya da tema altında birleştirerek, insanı geçmiş, bugün ve gelecek kapsamında değerlendirir (Doğanay, 2008).

Literatürde sosyal bilgiler dersinde karşılaşılan bazı kavramlara ilişkin kavram yanlışlarının mevcut olduğunu gösteren çalışmalara (Doğan,2007; Sabancı, 2008) rastlanmıştır. Bu durumun ise araştırmacıları sosyal bilgiler dersinde yer alan kavramların öğretimi veya kavram bilgisinin çeşitli bağlamlara etkisini inceleme gibi konulara yönelttiği

söylenbilir. Bu bağlamda mevcut araştırmada 5. sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde yer alan başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramları ele alınarak sözü edilen kavramların öğrenilme düzeylerinin akademik başarıya ve motivasyona etkisi incelenmiştir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Göçmen öğrencilerin 5. sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramları öğrenme düzeylerinin akademik başarılarına ve motivasyonlarına etkisini araştırmaktır. Araştırmanın bağımsız değişkeni, Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramların öğretimi iken, bağımlı değişkeni bu kavramların ünite kazanımlarındaki başarılarına ve motivasyona etkisidir.

Göçmen öğrencilerin egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramlarına yönelik hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyerek, alt sınıflarda öğrenilmiş olması gereken bu kavramların 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi kazanımlarının kavranmasına etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın temel hipotezi, 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde belirlenen bazı kavramların daha önce öğrenilmiş olup olmamasının yeni öğrenmeleri ve dolayısıyla akademik başarıyı ve motivasyonu etkiler varsayımına dayanmaktadır.

1.3.Problem Cümlesi

Araştırmanın ana problemini “Göçmen öğrencilerin başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramlarını öğrenme düzeylerinin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi kazanımlarının akademik başarı ve motivasyona etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ünite kazanımlarına yönelik akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

b) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin ön motivasyonları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

c) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin son motivasyonları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Sosyal Bilgiler dersi Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramların öğretimi sonucu belirlenen hedefler doğrultusunda öğrencilerin kavramsal hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması ve öğretimin iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bizim kültürümüzle yetişmemiş olan göçmen öğrencilerin milli ve manevi duygularımızı güçlendiren bu kavramları algılama düzeyleri ve bu kavramlara bakış açılarını ortaya çıkarması açısından önemlidir.

Bu araştırma ile 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramların göçmen öğrenciler tarafından bilinmemesinin akademik başarılarına nasıl yansıdığı, sosyal bilgiler dersini anlamakta güçlük çekip çekmedikleri tespit edilmek istenmiştir. 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramların öğretilmesini kolaylaştıracak etkinlikler sunulurken akademik başarı düzeylerini ve motivasyonlarını arttırmak hedeflenmiştir. Bu hedeflere yönelik çalışmaya rastlanmaması da bu konuda çalışmak isteyen diğer araştırmacılara örnek teşkil edebilir. Belirtilen hedefler doğrultusunda yapılan çalışma alanyazına katkı sağlayacaktır.

1.5. Sayıtlar

1. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin akademik başarı düzeyleri eşittir.
2. Kullanılan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi kavramları test etmek için yeterlidir.
3. Kullanılan gözlem ve görüşme formu motivasyonu ölçmek için yeterlidir.

1.6.Sınırlılıklar

Bu araştırma Bursa ili Yıldırım ilçesi MEB’e bağlı bir devlet okuluna devam eden 5.sınıf öğrencileri,

2018-2019 eğitim-öğretim yılı,

5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi,

Belirlenen başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramları,

Uygulanan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi, gözlem formu ve görüşme formu ile sınırlı tutulmuştur.

1.7.Tanımlar

Bu bölümde araştırmaya dahil olan ve araştırma sırasında sıkça yer verilen kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

Mülteci: Irk, din, statü, siyasi düşünce ya da uyruğu nedeniyle sıkıntı yaşayacağını düşünerek ülkesini terk eden, başka bir devlete sığınan kişilere denir (Sandal, Hançerkıran & Tıraş, 2016).

Sığınmacı: Ülkesini terk ederek başka ülkeye giden, henüz sığınma talebi onaylanmamış soruşturma esnasında olan kişilere denilmektedir. Bu statü geçicidir. Şartlar sağlandığında sığınmacı sıfatından mülteci sıfatına geçilir. Gittikleri ülkedeki devletin koruma ve gözetimi altındadırlar (Sandal, Hançerkıran & Tıraş, 2016).

Misafir: Kişilerin yerleşme amacı olmadan kendi ülkelerinden başka bir ülkeye geçici olarak gitmeleri olayıdır.

Göçmen: Vatandaş, sınırları belli bir alanda haklarını kullanabilen ve bu hakları hukuken tanınmış olan kişidir. O topluma dışarıdan gelenler ise göçmen olarak tanımlanabilir (Baltacı, 2014). Genellikle ekonomik sebeplerle başka bir ülkeye yerleşen kişidir (Sandal, Hançerkıran & Tıraş, 2016). Araştırma kapsamında göçmen öğrenciler, Suriye’den ülkemize gelen geçici statüdeki kişileri ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır.

Göç: Kişilerin gelecek yaşantılarını sürdürmek için bir bölgeden başka bir bölgeye gitme durumudur (Baltacı, 2014). Göç kararı veren kişilerin belli bir zaman diliminde yaşadıkları yerden başka bir yere gitmeleri olarak da ifade edilmiştir.

Kavramsal Hazır Bulunuşluk: Kavramlar kavramak fiilinden gelir. Benzer nitelikte olan sembol ve nesnelerin bir araya gelmesiyle oluşur (Doğan, 2007). Ortak özellikleri nedeniyle aynı grup içinde yer alırlar (Atasayar, 2008). Araştırma kapsamında kullanılan kavramsal hazır bulunuşluk ifadesi ünitelerde adı geçen kavramları algılama düzeylerini ifade etmektedir.

2.Bölüm

Kuramsal Çerçeve

2.1.Göç ve Göçmenlerin Eğitimi

Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde yaşanan felaketler insanların bulundukları yerden başka yerlere gitmek zorunda kalmasına sebep olmuştur. Göç adı verilen bu süreçte hem göç eden insanları hem de göç edilen yerleri zorlayıcı koşullar oluşmuştur. Bu koşullar eğitim, sağlık gibi pek çok alanda da ciddi sorunlarla karşılaşılmasına sebep olmuştur.

Göç ile başka ülkelere giden insanlar zamanla bulundukları konuma göre mülteci ya da sığınmacı gibi kimliksel statü edinmişlerdir. Mülteci; dil, din, ırk ve görüşler sebebiyle vatandaşlığa bağlı olduğu ülkeden uzak kalmak isteyen ve bağlı olduğu ülkeden herhangi bir talebi olmayan kişidir. Sığınmacı ise iltica talebi gitmek istediği ülke tarafından kabul edilmiş kişileri ifade etmektedir (Göker & Keskin, 2015).

Yoksullukla birlikte kırsal kesimden gelen göçmenler uluslararası kamuoyunda özellikle eğitim, sağlık gibi evrensel haklar kapsamında bilimsel anlamda tartışılmaya başlanmıştır. Zira göçmenler, göç alan ülkelerde hem düzensizliğe neden olmuş hem de başta eğitim olmak üzere pek çok alanda sıkıntıları beraberinde getirmişlerdir (Börü & Boyacı, 2016).

Göçmen kavramı, insanların yaşadıkları ülkedeki siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlardan dolayı göç eden kişileri ifade etmektedir. Göç etmek zorunda kalan insanlar gittikleri ülkelerde genellikle düşük ücretle, vasıfsız eleman ya da kaçak işçi olarak çalışmaktadır. Bu nedenle asgari yaşam koşullarıyla mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar. Çoğunlukla bu şekilde göç eden göçmenler gittikleri ülkelere uyum sağlama konusunda ciddi sıkıntılar yaşamakta ve hem kendi ülkelerinden hem de göç ettikleri ülkelere gerekli desteği alamamaktadırlar. Ayrıca göçmenler, göç ettikleri ülkelerde eğitim, kültür ve ekonomi gibi birçok alanda farklılıkla karşılaşmaktadırlar. Göçle birlikte bireyin sosyo-kültürel çevresinden

ayrılması ve yeni bir çevreye girmesi çoğu zaman uyum sorunlarına ve kültür çatışmalarına yol açmaktadır. Göçmenler bir yandan geldikleri ülkelerde maruz kaldıkları psikolojik ya da fiziksel baskılarla bir yandan da yeni yerleştikleri ülkelerde adaptasyon sorunlarıyla uğraşmaktadır. Bu sebeplerden ötürü de eğitim konusu çoğu zaman ikinci plana atılmaktadır (Baltacı, 2015).

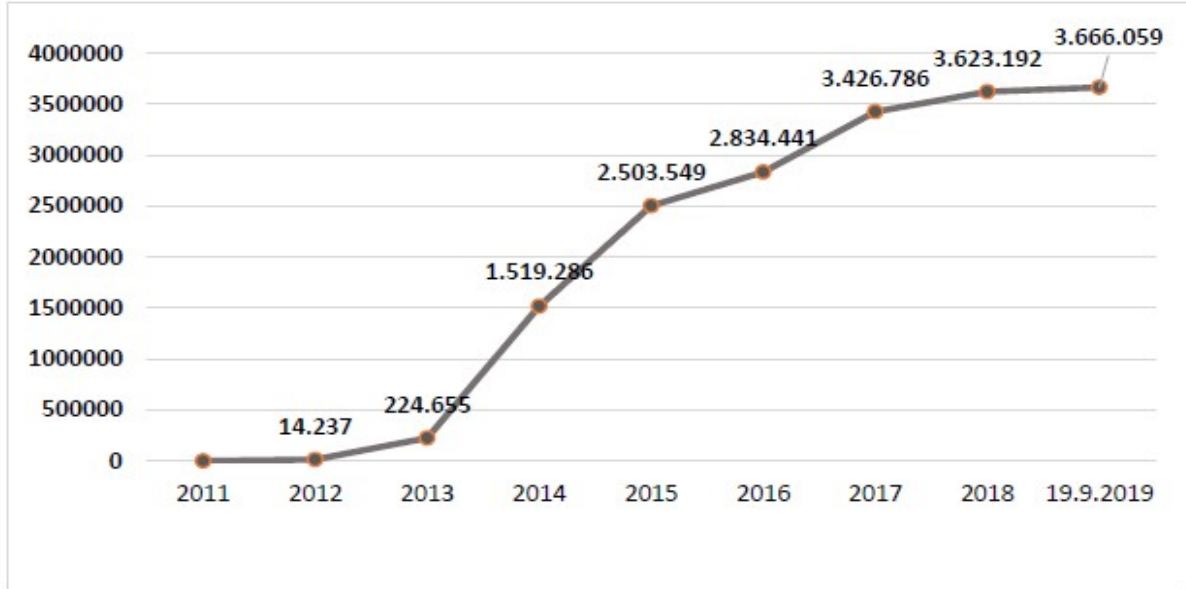
Göçten en çok etkilenenlerin çocuklar olduğu söylenebilir. Özellikle savaş, olağanüstü hal ya da iç karışıklık gibi durumlarda, çocuklar yaşadığı yerden göç etmek zorunda kalır ve mülteci durumuna gelirler. Mülteciler yeni geldikleri toplumda birçok zorlukla karşılaşarak bu zorluklarla mücadele etmek için uğraşırlar (Yavuz & Mızrak, 2016). Çocuğun geldiği ülkedeki toplumun tutumu da göçlerin etkisi oldukça belirleyicidir. Çocuk var olan düzenden başka bir düzene ve çevreye girdiğinde yeni bir yaşam, farklı bir eğitim sistemi, farklı bir dil ve kültürel yapıyla karşılaşmaktadır. Çocuğun topluma uyumunu bu faktörler belirlemektedir. Eğer çocuk toplum tarafından kabul görmüşse uyumu kolaylaşır. Fakat çoğu zaman göç edenlere karşı gösterilen ön yargı nedeniyle çocuk toplumdan soyutlanabilir, topluma ayak uyduramayabilir ve bu da ileride çocuğun kimlik bunalımına girmesine, toplumsal sapmalara, suça karışmasına neden olabilir (Baltacı, 2015).

Özellikle gelir düzeyi düşük ailelerin göçe maruz kalmış çocuklarında, uyum sorunlarının daha fazla görüldüğü anlaşılr. Buna karşın gelir düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarının ise daha kolay uyum sağladıkları görülür. Bu farklılıkların da okul başarısını doğrudan etkilediği görülmektedir (Baltacı, 2015).

Okur-yazar olmama ya da eğitim hakkından mahrum kalma çok ciddi sorunlara neden olmaktadır. 2011 yılında Suriye'de başlayan karışıklıklar sebebiyle milyonlarca Suriyeli Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. 2019 Ekim ayı itibariyle 3.666.059 mülteci Türkiye'ye gelmiştir (Çakır Demirhan, 2019). Türkiye'deki 0-18 yaş Suriyeli göçmen çocuk 1.602.890'dır. 10-18 yaş aralığında çalışan göçmen çocuk işçi sayısı 619.741 olarak

belirlenmiştir. Bu sayılara bakıldığında çocukların çok az bir kısmının eğitim hayatına devam ettiği görülmektedir (Lordoğlu & Aslan, 2018). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde çocukları korumaya yönelik pek çok hak belirlenmiştir. Suriye'den göç eden mülteci çocuklarda barınma, eğitim, sağlık gibi haklardan yararlanmaktadır (Cin, 2018).

Ülkelerini terk edip, başka bir ülkeye yerleşmek zorunda kalanlar göçmenlerin arasında en mağdurları çocuklardır. Çocukların eğitiminin devamlılığını sağlamak ciddi bir önem taşımaktadır. Anayasa'nın 42. maddesine göre kimse eğitim hakkından mahrum bırakılamaz. Göçle ülkemize gelen çocuklarda bu kapsam içerisinde değerlendirilmektedir (İmamoğlu & Çalışkan, 2017).

Şekil 1. *Türkiye'deki Suriyeli göçmen sayısı*

2011 yılından itibaren Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmen sayısı (Şekil 1), günümüze kadar artarak devam etmiştir.

	2014-2015	2014-2015	2016-2017	2017-2018
Resmi Okullara Kayıtlı	40000	62357	201505	387849
Resmi Okullara Kayıtlı Öğrenci %	% 17,39	% 20,03	% 40,91	% 63,55
GEM Kayıtlı Öğrenci	190000	248902	291039	222429
GEM Kayıtlı Öğrenci %	% 82,61	% 79,97	% 59,09	% 36,45
Toplam Öğrenci Sayısı	230000	311259	492544	610278
Okul Çağına Gelmiş Nüfusu	759000	834842	833039	976200
Okullaşma	30	37	59	62,52

Şekil 2. Yıllar içerisinde devlet okulları ve geçici eğitim merkezlerindeki (gem)

öğrenci sayıları

Türkiye’deki göçmen öğrencilerin devlet okulları ve GEM’lerdeki oranlarına bakıldığında (Şekil 2), devlet okullarına giden öğrencilerin GEM’lere göre fazla olduğu görülmektedir (Demir & Demir, 2020).

Göçmen aile bireylerinin yetersiz eğitim almış olmaları, dil konusunda sıkıntılar yaşamaları ya da dili öğrenememiş olmaları çocuklarının dersleriyle yeterince ilgilenememelerine neden olmaktadır. Aynı zamanda yaşam koşullarının yetersiz olması, kalabalık ailelerden oluşmaları çocukların kendilerine ait odalarının olmamasına, ders çalışacak verimli alanların eksikliğine yol açmaktadır. Yine çocuklar okulda bulundukları toplumun kurallarına uyum sağlamaya çalışırken, aile içinde farklı bir kültürü anlamaya çalışmaktadırlar. Bu da çocuklarda kimlik karmaşasına neden olabilmektedir (Baltacı, 2015).

Bilim Eğitim Kültür Araştırmaları Merkezi’nin(BEKAM) Geçici Eğitim Merkezleri’nde(GEM) işlenen müfredat incelendiğinde, öğrencilerin Suriye’deki eğitimlerinin farklı ideolojilerle ilgili önemli vurguları olduğu görülmektedir. Özellikle ülkemizde uzun süreler daha kalacağını düşündüğümüz Suriyelilere yönelik vatandaşlık eğitimi konusunda bilgiler verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ülkemizde vatandaşlık eğitimi Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yürütülmektedir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler dersinin önemi giderek artmıştır. Dersin vatandaşlık eğitimi boyutu nitelik olarak önem kazanmıştır (Kızıl & Dönmez, 2017).

Suriyeli çocukların ülkemiz eğitim sistemine tabi iken ülkemize yönelik görüş ve düşünceleri, beklentileri büyük önem arz etmektedir. Özellikle Suriye müfredatıyla yetişerek ortaokul ve lise öğrenimine ülkemizde devam eden öğrencilerin Türkiye algısı, ülkemize bakış açıları önemlidir. (Kızıllı & Dönmez, 2017).

2.2.Kavram Öğretimi

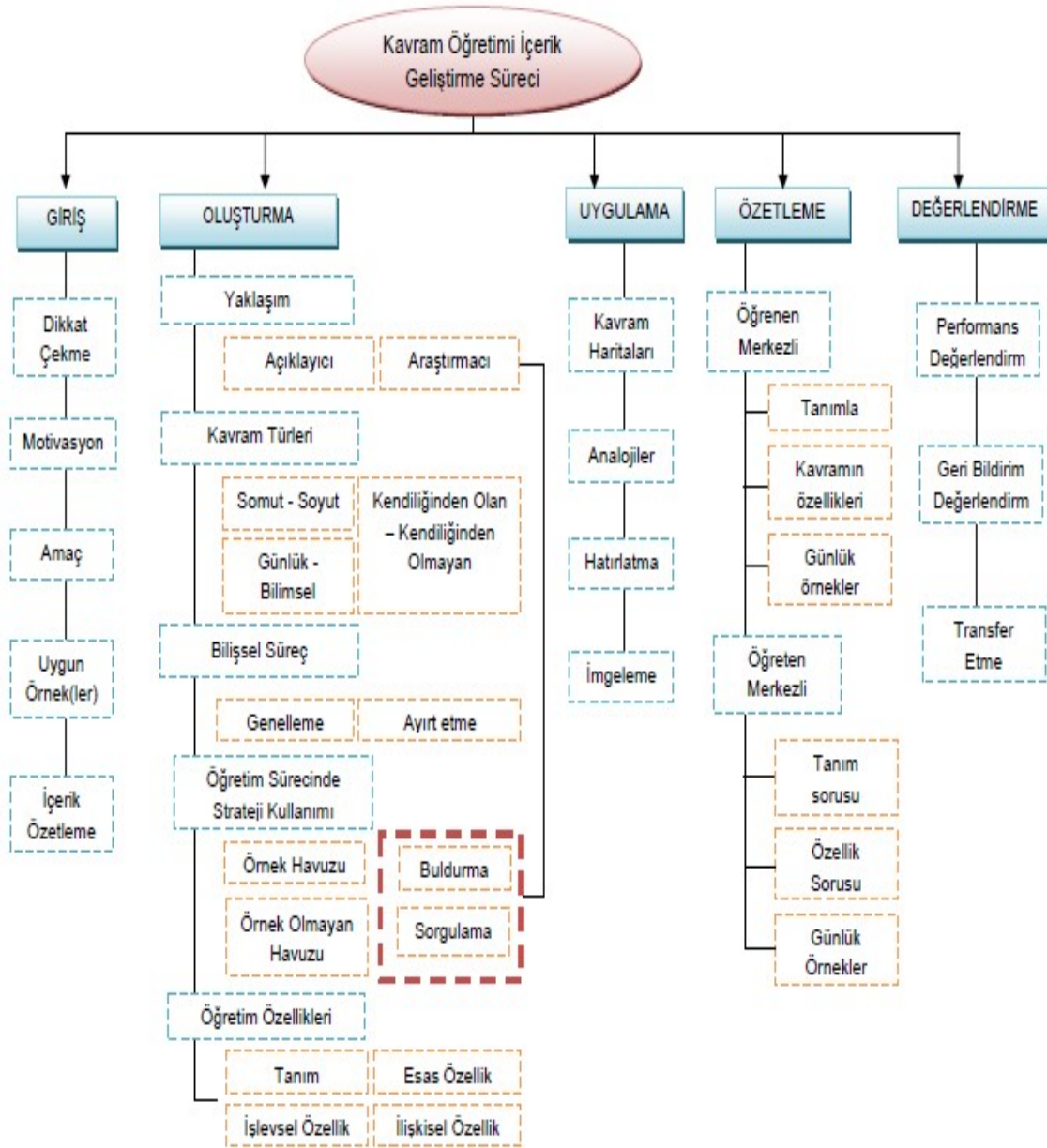
Kavramlar, öğrencilerin öğrenilen yeni bilgileri anlamlı hale getirerek öğrenmelerini sağlamaktadır. Öğrencilerin var olan problemleri çözmeleri için temel ilke ve kavramları öğrenerek süreci başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Öğrencilerin kavramları doğru şekilde tanımlamaları, sosyal bilgiler dersinin amaçlarına ulaşmada önemlidir (Gümüş & Avcı, 2016).

Öğrenmenin ilk basamaklarından biri kavram öğretimidir. Öğrencinin algılaması, öğrenmesi, bilgiyi oluşturma sürecinde anlamlı öğrenmeyi sağlayan temel unsurdur. Bilginin doğru, yanlış ya da eksik öğrenilmesi hususunda öğrenmenin ilk adımı olarak da nitelendirilebilir (Candan & Koçer, 2013).

Kavram öğretimi yaparken plânlama, uygulama ve değerlendirme aşamaları çok önemlidir. Kavram öğretimi sırasında hangi öğretim stratejisinin kullanılacağı da önem arz eder. Sunuş yoluyla öğretimde, öğretmen merkezli ve ezberci bir yaklaşım vardır. Buluş yoluyla öğretim öğrenci merkezli ve yaparak-yaşayarak öğrenmeyi merkeze alarak öğrencinin aktif hale gelmesini sağlar. Bu yüzden öğretmenin kavram öğretimi sırasında uygulayacağı yöntem ve teknikler kesinlikle kalıcı öğrenmeler için ciddi önem taşır (Ulusoy & Erkuş, 2015).

Kavram öğretimindeki mevcut öğretim programı daha çok şu sırayla ilerler: Öğrenciye kavramı ifade eden sözcüğü verdikten sonra tanımı verilir. Kavramın nitelikleri belirlenir. Kavrama ilişkin örnekler ve örnek olmayanlar verilerek öğrencinin bulması sağlanır (Candan & Koçer, 2013).

Bir kavram öğretimine ilişkin süreç (Şekil 3), görselleştirilebilir (Atasayar, 2008, s.27).

Şekil 3. Kavram öğretim sürecinin aşamaları

Aktepe, Cepheci, Irmak ve Palaz'a (2017) göre kavram öğretiminde dersler öğrenci temel alınarak işlenmelidir. Eğitimciler kavram öğretimi için farklı önerilere sahip olsa da derslerin öğrenci merkezli olması ortak görüştür. Ders işlenirken temel kavramların verildikten sonra kavramlar örneklerle somutlaştırılmalı ve konuların unutulma ihtimaline karşı sık sık tekrarlanması gerekmektedir.

2.3.Kavram Yanılgıları

Kavramlar konunun öğrenilmesinde çok önemlidir. Kavramlar doğru öğretildiği zaman herhangi bir problem durumu oluşmaz fakat kavram öğretiminde öğrencilerin kavram yanılgısına düşmemesine dikkat edilmelidir. Kavram yanılgıları, öğrencilerin bilimsel olarak doğru olmayan, kendilerine özgü yorumlarıdır (Candan & Koçer, 2013). Bir kavram, olması gerekenden farklı şekilde öğrenilmiş ise buna kavram yanılgısı denmektedir. Kavram yanılgıları küçük yaşlarda oluştuysa bunu düzeltmek daha da zorlaşır (Safran, 2015).

Kavramlar, çocuğun bellek gelişiminde ve öğrendikleri bilgileri anlamlı bir biçimde belleklerinde depolamalarında etkilidir. Bu nedenle öğretmenler kavram öğretimine önem vermeli ve öğrencileri kavram yanılgısı yaşamadan bilgileri öğrenmeleri konusunda desteklemeli, süreci dikkatle takip etmelidirler (Candan & Koçer, 2013).

Sosyal Bilgiler dersinde kavramlar sınıf seviyesine göre giderek artmaktadır. 4.sınıftan itibaren 7.sınıfa kadar 514 kavramın öğrencilere kazandırılması beklenmektedir (Çakmak & Kara, 2015). Kavram öğrenmenin ileriki yaşlarda ön öğrenmeleri destekleyici nitelikte olacağı kabul edilmektedir. Temel kavramların kazandırılmasından sonra ayrıntılı ve zor bilgiler verilmelidir. Temel kavramların yanlış ya da eksik öğrenilmesi kavram yanılgılarına sebep olacaktır. Kavramların bol örnek ve görsel materyalle desteklenmesi halinde öğretimi kolaylaştırır (Alkış, 2005).

Öğrenciler öğrendikleri kavramları genellerken ve bu kavramları ayırt ederken dikkatli olmalıdır. Çünkü bu süreçler dikkatli yapılmadığı takdirde yakın kavramlar aynı anlamlarda kullanılabilir. Bu durumda da kavram kargaşası ya da kavram yanılgıları oluşabilir. Öğretmenler kavramları işlerken ayırım noktalarını iyi bilmeli ve bunları öğrencilere uygun bir şekilde verebilmelidir (Doğan, 2012).

Kavram yanılgılarını gidermek için aşağıdaki durumlar kullanılabilir.

-Derste işlenen konularla ilgili kavram yanlışları tespit edilerek, bu kavramlar sınıf ortamında öğrencilerle tartışılmalıdır.

-Öğrenciler, kavramlarla ilgili diğer öğrencilerle tartışarak yeni fikirler elde etmeli ve kendi bilgilerini test etmelidir.

-Yaygın kavram yanlışlarını gidermeye yönelik benzetim, model ve laboratuvar etkinlikleri tasarlanmalıdır.

-Daha önce tartışılmış olan kavram yanlışları bir hafta içerisinde yeniden tartışılmalıdır.

-Öğrencilerin öğrendiği kavramlar belirli aralıklarla tekrar edilerek bu kavramlar pekiştirilmeye çalışılmalıdır.

Kavram yanlışlarını giderme sürecinde kullanılması önerilen yöntem ve teknikler tahmin-gözlem-açıklama, görüşme, kelimeleri ilişkilendirme, kavram karikatürleri, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavramsal değişim metinleri yaklaşımı olarak sıralanabilir (Ulusoy & Erkuş, 2015).

2.4.Kavram Öğretiminde Kullanılabilecek Teknikler

Kavram öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler oldukça önemlidir. Bir kavramı kazandırırken doğru öğretim yöntem ve tekniklerini seçerek doğru uygulamayı yapmak gereklidir (Aktepe ve diğerleri, 2017). Kavram öğretim sürecinde kullanılabilecek teknikler;

1.Kavram Haritaları

2.Kavram Ağları

3.Kavram Karikatürleri

4.Kavram Bulmacaları

5.Anlam Çözümleme Tabloları

6.Kavram Değişim Metinleri'dir (Tural, 2011).

Öğretim faaliyetleri sırasında en önemli kısım doğru strateji ile doğru yöntem ve tekniği uygulayabilmektir. Öğretim stratejileri, öğrencilere konuyu anlatırken kullandığı yöntem-teknik ve etkinlikler için öğretmenin izlediği yolları kapsar. Öğretim stratejileri öğretmen merkezli ve öğrenci merkezli olmak üzere ikiye ayrılır. Öğretmen merkezli öğretimde, süreçte daha çok öğretmen etkindir. Sürecin sonunda öğretmen, tartışma yöntemine başvurarak öğrenilen bilgileri sınar. Öğrenci merkezli öğretim stratejileri, öğrencileri problem çözmeye ve araştırmaya yönlendirir. Öğrencinin çeşitli kaynaklardan bilgi almasını ve bilgiyi kullanma yeteneğini geliştirmesini sağlar. Bu süreçte öğretmen, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanmada öğrenciye rehberlik eder (Kısa, 2007). Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilecek yöntem ve teknikler şunlardır;

1. Anlatım Yöntemi
2. Soru-Cevap Yöntemi
3. Gezi Gözlem Yöntemi
4. Proje Yöntemi
5. Tartışma Yöntemi
6. Gösteri Tekniği
7. Örnek Olay Yöntemi
8. Drama ve Rol Yapma Tekniği
9. Problem Çözme Yöntemi
10. Grup Çalışması Yöntemi
11. Beyin Fırtınası Yöntemi
12. Bireysel Çalışma
13. Kaynak Kişiden Yararlanma (Çelikkaya & Kuş, 2009).

2.5.İlgili Araştırmalar

Çolak (2010) çalışmasında, ilköğretim 6. Sınıf öğrencilerine sosyal bilgiler dersi kapsamında İpek Yolunda Türkler ünitesi kavramlarının öğretimi yapılmıştır. Özellikle kavram haritası tekniği kullanılmasının öğrenci başarısına, bilgilerin kalıcılığına ve öğrenci tutumlarına olan etkisi araştırılmıştır. Araştırma 8 hafta boyunca deney grubuna kavram haritaları tekniğiyle desteklenmiş eğitim, kontrol grubuna ise geleneksel öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak sürdürülmüştür. Genel sonuçlara bakıldığında sosyal bilgiler müfredatındaki kavramların öğretiminde kavram haritaları tekniğinin kullanılmasının kavramların anlamlı bir şekilde öğretiminde etkili olduğu, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine tutumunu olumlu yönde değiştirdiği, dersteki katılımı ve genel başarıyı arttırdığı görülmüştür.

Aksoy (2010) çalışmasında, deney grubunda kavram haritaları kullanılarak, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi kullanılarak konu işlenmiştir. İki grup arasındaki farkı belirlemek için kimya başarı testi iki gruba da ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Öğrencilerin kimya dersine karşı tutumlarını belirlemek amacıyla da sadece deney grubu öğrencilerine, araştırmadan önce ve sonra kimya tutum ölçeği uygulanmıştır. Çıkan sonuçlar kendi aralarında karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, kavram haritaları ile yapılan öğretimde başarı, geleneksel öğretime göre daha çok artmıştır. Öğrencilerin kimya dersine karşı tutumları da olumlu yönde etkilenmiştir.

Akpınar (2006) çalışmasında, ilköğretim fen bilgisi dersinde Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik Ünitesi'ndeki Durgun Elektrik konusunun öğretimi gerçekleştirilmiştir. Yapılandırmacı kurama dayalı öğretim stratejilerine uygun sınıf içi öğretimde kullanılacak eğitim yazılımı hazırlamak ve bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarılarına etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda başarı testi ve açık uçlu sorular şeklinde uygulanan kalıcılık testi sonuçları karşılaştırıldığında, deney ve kontrol grupları arasında uygulama sonrası anlamlı fark ortaya çıkmıştır.

Yılmaz (2008) çalışmasında, ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde kavram haritalarının kullanılmasının öğrencilerin başarısına etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler dersinin son dört ünitesi deney grubundaki öğrencilere kavram haritaları kullanılarak işlenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilere ise müfredata bağlı kalınarak kavram haritası tekniği kullanılmamıştır. Araştırma sonucunda, deney grubu öğrencilerinin başarı düzeylerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen veriler kapsamında sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmak için kavram haritaları tekniği kullanılmasının önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Özbey Akay (2010) çalışmasında, Boşaltım Sistemleri konusundaki kavramların öğrenilmesi için deney grubunda kavram haritaları ile öğretim, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi kullanmıştır. Araştırmada sonuçlarına göre boşaltım sisteminin kavram haritaları ile öğretilmesi başarıyı olumlu yönde etkilemiştir. Başarı oranına bakıldığında kavram haritası yönteminin geleneksel öğretim yöntemine göre, öğrencilerin boşaltım sistemi ünitesi bilgilerini artırmada daha etkili olduğu görülmüştür.

Durmaz (2007) çalışmasında, ilköğretim 8. sınıf, Fen ve Teknoloji dersinde Mitoz-Mayoz Hücre Bölünmeleri konusunun fen bilgisi dersinde kavram karikatürleri ile öğretiminin, öğrencilerin başarılarına ve duyuşsal özelliklerine etkisini incelemek istemiştir. Çalışmada deney grubunda kavram karikatürüne dayalı öğretim yapılırken, kontrol grubunda geleneksel yöntem izlenmiştir. Araştırma sonucunda, fen bilgisi dersinde kavram karikatürleri ile yapılan öğretimin geleneksel öğretim yöntemine göre daha yüksek sonuçlara ulaştığı görülmüştür. Öğrencilerin duyuşsal özelliklerine etkisinin belirlenmesinde elde edilen sonuçlara göre kavram karikatürlerinin uygulandığı öğrencilerin derse karşı daha dikkatli ve istekli oldukları belirlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha olumlu görüşler bildirdikleri tespit edilmiştir.

3. Bölüm

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcılar, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili konular açıklanmıştır.

3.1.Araştırma Modeli

Nicel araştırmalar genellenebilir ve sayılarla desteklenmiş verilere ulaşmaya çalışırken, nitel araştırmalar daha çok bir konuyu derinlemesine ve kendi içerisinde açıklama çabası içindedir (Yıldırım, 1999). Mevcut çalışma, nicel araştırma modelini benimseyen bir araştırmadır. Araştırmada nicel araştırma modellerinden ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen tercih edilmiştir. Deneysel araştırma deseni, bilimsel yöntemler içinde en kesin sonuçların elde edildiği araştırmadır. Araştırmacı elde edilen sonuçları karşılaştırır ve sonuçların birbirine etkisini inceler. Bu tür araştırma sonuçlarının araştırmacıyı genel ve kesin sonuçlara götürmesi beklenir (Sağlamer Yazgan, 2013). Nicel yöntemlerle elde edilen veriler, nitel yöntemlerle toplanan veriler ile desteklenerek yorumlanmıştır.

3.2.Katılımcılar

Araştırmaya katılan öğrenciler 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Bursa ili Yıldırım ilçesine bağlı bir devlet okulunda eğitimine devam eden 5.sınıf göçmen öğrencileri içinden seçilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının belirlenme aşamasında derse devam eden sosyal bilgiler öğretmeninin aynı kişi olmasına özellikle dikkat edilmiştir. Bu sebeple öğretmenin girdiği şubeler üzerinde 5. sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinin yıllık plana göre işlenme tarihinden bir hafta önce araştırmaya dahil olan şubelere araştırmacı tarafından kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testinin değerlendirme aşamasında rubrik oluşturulmuş ve öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar bu şekilde puanlanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlardan elde edilen ortalamalara göre birbirine benzer puanlara sahip şubelerden birisi deney, diğeri kontrol olmak üzere iki 5. sınıf

şubesi araştırma sınıfları olarak belirlenmiştir. Bu süreçte öğrencilerin 4. sınıf karne notlarına bakılmış ve akademik başarı açısından karne notlarının da benzer nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. 8'er kişilik iki grup içinde yer alan öğrenciler toplam 16 kişiden oluşmaktadır. Değişkenler sabit tutulmak üzere ünitenin işleyişi devam ederken deney grubuna söz konusu kavramların öğretimi sırasında araştırmacı tarafından geliştirilen etkinlikler uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir müdahalede bulunulmamış, öğretmenin kendi ders işleyiş tercihine bırakılmıştır.

Etkin Vatandaşlık ünitesinin işlenme süresi beş hafta, bu ünite içinde yer alan cumhuriyet, demokrasi, başkent, bayrak, egemenlik, bağımsızlık kavramlarının işleneceği Bağımsızlık Sembollerimiz konusu iki haftadır. Bu süre boyunca etkinlikler uygulanmış ve ünite konusu bitiminde deney ve kontrol gruplarına son test uygulanmıştır. Kalıcılık testi uygulaması için yeterli süre olmadığı ve eğitim-öğretim dönemi bittiği için kalıcılık testi uygulanamamıştır. Ancak öğrencilerin akademik başarı durumlarının tespiti için II. dönem II. yazılı sınav sonuçları değerlendirilip bu sonuçlara göre deney ve kontrol gruplarının başarı düzeyleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Süreç içerisinde araştırmacı tarafından oluşturulan gözlem formu haftalık olarak düzenlenmiş ve iki grupta da öğrencilerin ders içi etkileşimi gözlenmiştir.

Araştırmaya dahil olan öğrenciler ile ilgili bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir. Öğrenciler bilimsel etik gereği Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde kodlanmıştır. İlk 8 öğrenci deney grubundaki öğrencileri, sonraki 8 öğrenci kontrol grubundaki öğrencileri temsil etmektedir.

Tablo 1

Araştırmaya dahil olan öğrenciler ile ilgili bilgiler

Öğrenci Kodlamaları	Bilgileri
DÖ1	4 yıldır Türkiye'de yaşıyor. 1 ve 2. sınıfı Suriye'de okumuş. Türkiye'ye geldikten

DÖ2

sonra 5.sınıftan başlayarak eğitimine devam etmiş. Okuması ve yazması orta düzeydedir. Derslere katılımda çekingen davranışlar sergiliyor.

DÖ3

8 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Türkiye’ye geldiklerinde ilk olarak Gaziantep’e yerleşmişler ve orada 1.sınıfa başlamış. Daha sonra Bursa’ya taşınmışlar. Okuma ve yazması iyi. Derslere aktif şekilde katılıyor. Parmak kaldırıyor. İlgili ve istekli bir öğrenci.

DÖ4

2 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitime Türkiye’de 4.sınıftan başlamış. Suriye’de okula gitmemiş. Okuma ve yazması orta seviyede. Derslere katılım konusunda istekli ancak genelde yanlış cevaplar veriyor.

DÖ5

7 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Şu an okuduğu okula 4.sınıfta başlamış. Okuma ve yazması orta seviyede. Katılım konusunda bazen çekingenlik gösteriyor.

6 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 1.sınıftan itibaren Türkiye’de devam etmiş. Okuma ve yazması çok iyi. Kendisini ifade etmesi, derslere katılması, istekli oluşu başarısına yansıyor.

DÖ6	8 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 1.sınıftan itibaren Türkiye’de devam etmiş. Okuma ve yazması iyi düzeyde. Derslere katılımda bazen çekingenlik gösteriyor.
DÖ7	5 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 1.sınıftan itibaren Türkiye’de devam etmiş. Yazması iyi, derse katılımda sessiz kalıyor. Öğretmen kendisine soru sorduğu zaman kalkmayı tercih ediyor.
DÖ8	7 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 1.sınıftan itibaren Türkiye’de devam etmiş. Okuması orta, yazması iyi seviyede. Derse katılımda çekingen davranıyor.
KÖ9	3.sınıfa kadar Suriye’de okumuş. Türkiye’ye geldikten sonra 5.sınıftan eğitime başlamış. Okuma-yazması zayıf. Derse katılımda isteksiz.
KÖ10	6 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 4.sınıftan itibaren Türkiye’de başlamış. Okuma ve yazması orta seviyede. Derslere katılımda çekingen davranıyor. Daha çok dersle ilgisi olmayan şeylerle uğraşıyor.
KÖ11	1 yıldır Türkiye’de yaşıyor. 5.sınıftan itibaren eğitime başlamış. Okuma ve yazması orta seviyede. Ders araç-gereçlerini

	getirmiyor. Derste resim yapmakla uğraşıyor.
KÖ12	1 yıldır Türkiye’de yaşıyor. 5.sınıftan itibaren eğitime başlamış. Okuma-yazması orta seviyede. Derse devam konusunda eksikleri var. Çok fazla devamsızlık yapıyor.
KÖ13	6 yıldır Türkiye’de yaşıyor. 5.sınıftan itibaren eğitime başlamış. Okuma yazması iyi durumda.
KÖ14	6 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitime 1.sınıftan itibaren başlamış. Okuma yazması iyi düzeyde. Derse katılımda istekli ve çaba gösteriyor.
KÖ15	7 yıldır Türkiye’de yaşıyor. Eğitimine 5.sınıfta başlamış. Ö8 ile kardeşler. Okuma yazması yok. Kardeşinin yardımlarıyla Arapça-Türkçe çeviri yaparak iletişim kurmaya çalışıldı. Formları da işbirliği yaparak kardeşi yardımıyla doldurdu.
KÖ16	3 yıldır Türkiye’de yaşıyor. 5.sınıftan eğitimine başlamış. Okuma yazması orta seviyede.

3.3.Verİ Toplama Araçları

Bu başlık altında araştırma sırasında kullanılan öğrenci bilgi formu, kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi, gözlem formu ve görüşme formu ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.3.1.Öğrenci bilgi formu(ÖBF). Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerini, aile yapılarını oluşturan sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini öğrenmeyi sağlayan, okul iklimi ve akran ilişkileriyle ilgili öğrenci bilgi formu uygulanmıştır. Toplam 4 başlık altında toplanan bu form ile yapılan görüşmeler sonucu öğrenciler tanınmaya çalışılmıştır. (EK-1)

3.3.2.Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi(KHBT). Araştırma sırasında uygulanan ve alt problemlerin temel dayanaklarından biri olan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi için öncelikle 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramlar listelenmiştir. Öğrencilerin önceki yıllarda bu kavramlarla karşılaşmış ve karşılaşmadıkları, 2. ve 3. sınıflarda hayat bilgisi dersinde, 4. sınıfta sosyal bilgiler dersinde bu kavramların geçip geçmediği araştırılmıştır.

Oluşturulan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi için Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden 3 alan uzmanının görüşüne ve önerisine başvurulmuştur. Alınan bilgiler ışığında KHBT 17 soru olarak hazırlanmıştır. (EK-2)

Öğrencilerin kavramsal hazır bulunuşluk başarı testinden elde ettikleri puanların değerlendirmesinin yapılması için Tablo 2’de yer alan rubrik hazırlanmıştır.

Tablo 2

Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi’ne yönelik dereceli puanlama anahtarı(rubrik)

Puan	Ölçütler
3	Konuyu tümüyle anladığını gösterir. Konuyla ilgili ifade edilen düşünce ve kavram tanımları yeterlidir. Konuyu farklı örneklerle açıklamıştır.
2	Konuyu anladığını gösterir fakat yeterli değildir. Örneklerle desteklenmesi gerekir.
1	Konuyu anlamadığını gösterir. Önemli eksikleri vardır ve tamamlanması gerekir. Kavram yanlışlığına sahiptir.

3.3.3.Gözlem formu. Yarı yapılandırılmış gözlem formu oluşturularak öğrenciler 2018-2019 eğitim-öğretim yılı II. dönem itibariyle gözlenmeye başlanmıştır. Öğrencilerin derse aktif katılımı, öğretmen-öğrenci arasındaki ilişki, dersi algılama düzeyi, ilgi ve isteği, ders sırasında başka şeylerle ilgilenip ilgilenmediği gibi pek çok faktörü içeren 10 maddelik form araştırmacı tarafından her öğrenci için hafta hafta ve ayrı ayrı olmak şartıyla doldurulmuştur. (EK-3)

Öğrencilerin gözlem formundan elde edilen puanlarının değerlendirmesi için Tablo 3’de yer alan rubrik hazırlanmıştır.

Tablo 3

Gözlem formu’na yönelik dereceli puanlama anahtarı(rubrik)

Puan	Ölçütler
3	Derse aktif şekilde katıldı. Söz almak için parmak kaldırdı. Ders araç-gereçleri tamdı. Öğretmenle göz teması kurdu. Etkinliklere gönüllü olarak katılmak istedi.
2	Derse zaman zaman katıldı. Öğretmen söz hakkı verdiğinde konuştu. Derse tam anlamıyla hazır değildi.
1	Derse katılmadı. Öğretmenle göz teması kurmaktan kaçındı. Ders sırasında dikkatini başka nesnelere verdi. Yeterli değildi.

3.3.4.Görüşme formu. Uygulanan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ve gözlem formu sonrasında öğrencilerle görüşme yapılmıştır. Özellikle deney grubunda yapılan etkinlikler ile kavramların anlaşılıp anlaşılmadığı ve kavram yanlışlarının yaşanıp yaşanmadığı bu görüşme sayesinde ortaya çıkarılmıştır. Öğrencilerin kişisel bilgi formunda yer almayan bazı bilgileri de bu görüşme sırasında kaydedilmiştir. Kaç yıldır Türkiye’de bulundukları, kaçınıcı sınıfta Türkiye’de okula başladıkları, Suriye’de okula gidip gitmedikleri

gibi sorular araştırmacının yaptığı görüşme ve yönelttiği sorularla birlikte kayıt altına alınmıştır.

Görüşme günü okulda olmayan iki öğrenci ile görüşme gerçekleştirilememiştir. Deney ve kontrol grubunda yer alan toplam 16 öğrenciden 14 tanesi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması ve Veri Analizi

Araştırmada veri toplama araçları olarak kullanılmış olan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ve gözlem formu için nicel analiz yapılarak verilerin çözümlenmesi sağlanmıştır. Nicel analiz yapılırken öğrencilerin verdikleri cevaplar tek tek birkaç defa okunarak irdelenmiş, alt amaçlara ayrılarak çözümlenmiş ve rubrik kullanılarak değerlendirme sağlanmıştır. Kavramlar tek tek incelenerek analiz edilmiş olup bulgular bu sayede araştırmacı tarafından açıklanmıştır. Nicel yöntem ile beraber kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi analiz edilmiş, motivasyon için görüşme ve gözlem formlarıyla desteklenerek ortaya anlamlı bir sonuç çıkarılmıştır. Öğrenci isimleri saklı tutularak öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanarak yazılmıştır.

Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi için öğrencilere uygulanan ön test ve son test değerlendirilirken, önce tüm kağıtlar öğrencilerin sorulara verdiği cevaplar ve muhakeme biçimleri açısından her soru bazında genel olarak incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda her soru için 3 aşamalı bir kodlama sistemi geliştirilmiştir: 1 (yanlış cevap ya da cevapsız), 2 (kısmen doğru cevap) ve 3 (tamamen doğru cevap). Her öğrenci, ön test ve son testte her soru ile ilgili bir puana ve yine her iki test için bunların toplamından oluşan bir toplam puana sahip olmuştur.

Birinci alt probleme cevap aranırken deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön testteki istatistiklerine bakılmış ve iki grup için bağımsız değişkenler için t testi uygulanmıştır. Bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasındaki farkı ortaya koymak için kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son testteki istatistiklerine bakılmış ve iki grup için bağımsız değişkenler için t testi uygulanmıştır. Bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasındaki farkı ortaya koymak için kullanılmıştır.

Öğrencilerin Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen kavramları bilmemesinin ünite kazanımlarının öğrenimine etkisi saptanırken değerlendirmeye alınan II. dönem II. yazılı soruları incelendiğinde bu soruların dört üniteyi kapsadığı görülmektedir. Bilim, Teknoloji ve Toplum ünitesinden sorulan soru sayısı 1, Üretim, Dağıtım, Tüketim ünitesinden sorulan soru sayısı 8, Etkin Vatandaşlık ünitesinden sorulan soru sayısı 15 ve son olarak Küresel Bağlantılar ünitesinden sorulan soru sayısı 7 olarak dağılım göstermektedir. Tüm üniteler kapsamında sınav soruları boşluk doldurma, doğru-yanlış, eşleştirme ve test soruları olarak hazırlanmıştır. Toplamda 31 soru sorulduğu görülmüştür.

Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında konu dağılım analizi yapıldığında;

Halka Hizmet Eden Kurumlar konusundan 2 soru,

Temel Haklarımız konusundan 2 soru,

Merkezi Yönetim Birimleri konusundan 6 soru,

Yerel Yönetim Birimleri konusundan 1 soru,

Bağımsızlık Sembollerimiz konusundan 3 soru,

Sivil Toplum Kuruluşları konusundan 1 soru sorulduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol gruplarından toplamda yazılıya girmeyen öğrenci sayısı 6'dır. Bu öğrencilerden 4 tanesi kontrol grubunda, 2 tanesi deney grubunda yer almaktadır. Sınava girmeyen öğrencilere daha sonra yeniden bir sınav uygulanmamış olup II. dönem II. yazılı notları bulunmamaktadır.

İkinci alt probleme cevap aranırken deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön motivasyonları arasındaki fark için deney ve kontrol grubuna uygulanan gözlemler sonucunda

rubrik ölçeği geliştirilmiştir. Gözlem ve görüşme formları analiz edilerek değerlendirme yapılmıştır. Gözlem formundaki veriler geliştirilen rubrik ölçeği ile anlamlı hale getirilip t testi ile veri analizi yapılmıştır.

Üçüncü alt probleme cevap aranırken deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son motivasyonları arasındaki fark için deney ve kontrol grubuna uygulanan gözlemler sonucunda rubrik ölçeği geliştirilmiştir. Gözlem formundaki veriler geliştirilen rubrik ölçeği ile anlamlı hale getirilip t testi ile veri analizi yapılmıştır.

3.5.Deney Grubuna Uygulanan Etkinlikler

Deney grubunda uygulanan etkinlikler; kavram ağı, öğrenme galerisi, kart eşleştirme, seçim sandığı ve grup çalışmalarıdır. Öğrencilerin kavram ağı tekniğiyle öğrendiklerini gözden geçirmeleri ve öğrenilen bilgiler arasında ilişki kurabilmeleri sağlanmıştır.

Kavramların yazılı olduğu kartlar sınıfa dağıtılır. Kavramlarla ilgili öğrencilerin görüşleri alınır. Kartları birbirleriyle değiştirmeleri istenir. Her öğrenci kendisine gelen kavram kartı ile ilgili düşüncelerini ifade etmiş olur.

Öğrenme galerisi tekniğinde sınıf gruplara ayrılır, öğrencilere verilen listelere neler öğrendiklerini yazmaları istenir. Yazılan listeler duvara asılarak öğrencilerin listeleri incelemeleri ve hangi konularda eksikleri olduğunu saptamaları istenir. Bu sayede hangi kavramın kaç öğrenci tarafından öğrenildiği tespit edilir.

Kart eşleştirme tekniğinde kavramların yazılı olduğu kartlar ve ilişkili tanımları ayrı ayrı hazırlanır. Kartlar dağıtıldıktan sonra öğrenciler kendilerine ait kavram kartlarının ilişkili olduğu kartı bulmaya çalışır.

Seçim sandığı etkinliğinde demokrasi, seçim ve oy bilinci geliştirilmeye çalışılır. Başkanlık seçimi için yapılan bu etkinlikte adaylar belirlendikten sonra kendilerini anlatmaları için süreler verilir ve daha sonra oylama sürecine geçilir. Öğrencilerde demokrasi bilinci geliştirilmeye çalışılır.

Grup alışmaları etkinliğinde sınıf gruplara ayrılarak işlenen kavramlarla ilgili şiir, yazı ve resim yapmaları istenir. Öğrenciler yetenekleri olan gruplarda kavramları pekiştirmiş olurlar. (EK-4)

4. Bölüm

Bulgular

Bu çalışmada göçmen öğrencilerin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramları öğrenme düzeylerinin akademik başarıya ve motivasyona etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Ünitede geçen egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramlarına yönelik göçmen öğrencilerin ön bilgilerini ve hazır bulunuşluk düzeylerini test ederek bu kavramların bilinmemesinin ünite kazanımlarındaki akademik başarı düzeyleri ve motivasyonlarına etkisi incelenmek istenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarına yapılan işlemler ve araştırma modelinin simgesel görünümü Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Araştırma modelinin simgesel görünümü

G₁: Deney Grubu

G₂: Kontrol Grubu

O_{1.1}, O_{2.1}: Ön test

Gruplar	Ön test	Deneyisel İşlem	Son test
G ₁	O _{1.1}	X	O _{1.2}
G ₂	O _{2.1}		O _{2.2}

X: Deneyisel İşlem

O_{1.2}, O_{2.2}: Son test

Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin tanınmasına yönelik cinsiyet, anne-babanın eğitim ve meslek durumları, gelir düzeyleri, hane halkı sayısı gibi sorular öğrencilere

yöneltmiştir. Yine okul ve akran ilişkileriyle ilgili öğrencinin algısını ölçmeye yarayan sorularla bilgi formu tamamlanmıştır. (EK-1)

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	9	56,3
Erkek	7	43,8
Toplam	16	100

Tabloya göre araştırmaya katılan toplam 16 öğrenciden 9’u kız, 7’si erkektir. Kız öğrenciler örneklemin %56,3’ünü oluşturur. Erkek öğrenciler ise %43,8’ini oluşturur.

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin aileleriyle ilgili bilgiler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Ailenin hayatta olma durumu

	Anne		Baba	
Hayatta olma durumu	f	%	f	%
Yaşıyor	14	100	13	92,9
Vefat etti	.	.	1	7,1

Tabloya göre ilgili soruya 14 öğrenci cevap verirken 2 öğrenci soruyu boş bırakmıştır.

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin ailelerinin eğitim durumlarıyla ilgili bilgiler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Ailenin eğitim durumu

	Anne		Baba	
Öğrenim durumu	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
İlkokul	9	64,3	7	50,0
Ortaokul	4	28,6	5	35,7
Lise	1	7,1	2	14,3

Tabloya göre ÖBF sonuçlarına bakıldığında %64,3 ilkokul mezunu anne, %50 ilkokul mezunu baba vardır. Ortaokul mezunu anne oranı %28,6 iken öğrencilerin %35,7'sinin babası ortaokul mezunudur. Lise mezunu oranı ise annelerde %7,1, babalarda %14,3'tür.

İlkokulu bitirmiş anne sayısı baba sayısına göre daha fazladır. Ancak öğrencilerin babalarının annelere oranla eğitim kademesi olarak daha yukarıda olduğu söylenebilir. Üniversite mezunu anne-baba olmaması da dikkat çekmektedir.

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin aile çalışma durumları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Ailenin çalışma durumu

	Anne		Baba	
Çalışma durumu	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Çalışıyor	1	7,1	12	92,3
Çalışmıyor	13	92,9	1	7,7

Aile bireylerinin çalışma durumuna bakıldığında anne çalışma oranı %7,1 iken baba çalışma oranı %92,3'tür. Annelerin %92,9'luk kısmı ev hanımı iken babaların %92,3'ünün aktif olarak çalıştığı görülmektedir. 3 öğrenci baba çalışma durumuyla ilgili bilgi vermedikleri için yalnızca 1 öğrencinin babasının çalışmadığı, annesinin çalıştığı görülür.

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin ailelerinin sosyal güvenceleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Ailenin sosyal güvence durumu

SGK	<i>f</i>	%
Var	11	78,6
Yok	3	21,4

Tabloya göre ÖBF sonuçlarına bakıldığında sosyal güvencesi olan aileler %78,6’lık kısmı oluştururken %21,4’lük kısmın herhangi bir sosyal güvencesinin olmadığı görülmektedir.

Öğrenci bilgi formunda yer alan öğrencilerin kardeş sayıları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10

Öğrencilerin kardeş durumu

Kardeş Sayısı	<i>f</i>	%
1	1	7,1
2	1	7,1
3	1	7,1
4	3	21,4
5	5	35,7
6 ve üzeri	3	21,4

Tabloya göre araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayısına bakıldığında 1 kardeşi olan bir öğrenci, 2 kardeşi olan bir öğrenci ve yine 3 kardeşi olan bir öğrenci olduğu görülmektedir. 4 kardeşi olan öğrenciler %21,4’lük bir dilimi kapsar. 5 kardeşi olanlar %35,7’lik bir alanı oluşturur. 6 ve üzeri kardeşe sahip olan öğrenciler %21,4’tür.

4.1. Kavram Öğretiminin Ünite Kazanımlarını Kazanma Düzeylerinin Tespitine Ait

Bulgular

“Göçmen öğrencilerin başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramlarını öğrenme düzeylerinin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi kazanımlarının akademik başarı ve motivasyona etkisi var mıdır?” sorusu için ilk olarak akademik başarı ile ilgili bulgular tespit edilmiştir. Uygulanan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ve II. dönem II. yazılı sonuçları iki ayrı başlık halinde ele alınmıştır.

4.1.1.Kavram Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisinde Uygulanan Kavramsal Hazır

Bulunuşluk Başarı Testi

a)Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ünite kazanımlarına yönelik akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Deney grubunda ve kontrol grubunda verilerin normal dağıldığı görülmüştür. Buradan hareketle verilere bağımsız örneklem için t-testi uygulayabilmenin diğer şartı olan Levene testi ($p=0,09$) sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan grupların varyansları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre verilere bağımsız örneklem için t-testi uygulanabileceğine karar verilmiştir. Bağımsız örneklem için t-testi ön test sonuçları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının karşılaştırılması-bağımsız örneklem için t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	s	t	p
Deney G.-Ön test	8	24,25	3,80	3,035	,14
Kontrol G.-Ön test	8	19,87	1,45		

Bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test puanları arasındaki farkı ortaya koymak için kullanılmıştır. Deney ve kontrol grupları ön test

puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. ($p>0.5$) Gruplar homojen dağılım göstermektedir.

Bağımsız örneklem için t-testi son test sonuçları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12

Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarının karşılaştırılması-bağımsız örneklem için t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	s	t	p
Deney G.-Son test	8	41,25	5,03	6,930	0,00
Kontrol G.-Son test	8	24,25	4,77		

Deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla uygulanan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları verilmiştir. Bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkı ortaya koymak için kullanılmıştır. Bu sonuçlara göre, deney grubundaki öğrencilerin son test puan ortalamaları kontrol grubundaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya konmuştur.

Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanlarının farklarına bağımsız örneklem t-testi uygulayabilmek için sağlanması gereken koşullar incelenmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13

Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanlarının farklarına bağımsız örneklem t-testi uygulayabilmek için sağlanması gereken koşullar

Deney ve Kontrol Grupları	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p	İstatistik	df	p
Ön Test Farkları	,169	8	,200*	,916	8	,402
Son Test Farkları	,183	8	,200*	,916	8	,401

Normallik testi eden Shapiro-Wilk testi sonuçlarına göre hem deney ($p=0,402$) hem de kontrol grubu ($p=0,401$) için $p>.05$ olduğundan, verilerin her iki grupta da normal dağılım sergilediği görülmüştür. Verilere bağımsız örneklem için t-testi uygulayabilmenin diğer şartı olan Levene testi ($p=0,329$) sonuçlarına göre $p>.05$ olduğundan grupların varyansları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre verilere bağımsız örneklem için t-testi uygulanabileceğine karar verilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanları farklarına uygulanan bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14

*Deney ve kontrol gruplarının ön ve son test puanlarının farklarının karşılaştırılması-
bağımsız örneklem için t-testi sonuçları*

Gruplar	N	$\bar{x}$	s	df	t	p
Deney Grubu	8	17	3,66	14	5,77	0,00
Kontrol Grubu	8	4,37	4,98			

Bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön ve son test puanları arasındaki farkın karşılaştırılması için kullanılmıştır. Analiz sonucunda, deney ve kontrol grupları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, deney grubundaki öğrencilerin ön ve son test puanlarının farkı ile kontrol grubundaki öğrencilerin puanları farkı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

Ön testte öğrencilerin kavramlarla ilgili açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevap sayıları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15

Ön test kavram doğru sayısı analizi

Kavram	Soru Sayısı	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Cevapsız Sayısı	X	Başarı Yüzdesi %
Cumhuriyet	3	14	17	17	3.42	%29.16
	Deney G.	11	7	6	2.18	%45.83
	Kontrol G.	3	10	11	8	%12.5
Demokrasi	3	9	8	31	5.33	%18.75
	Deney G.	7	5	12	3.42	%29.16
	Kontrol G.	2	3	19	12	%8.33
Bağımsızlık	2	8	11	13	4	%25
	Deney G.	6	8	2	2.66	%37.5
	Kontrol G.	2	3	11	8	%12.5
Bayrak	3	31	11	6	1.54	%64.58
	Deney G.	18	6	0	1.33	%75
	Kontrol G.	13	5	6	1.84	%54.16
Başkent	1	7	5	4	2.28	%43.75
	Deney G.	6	2	0	1.14	%87.5
	Kontrol G.	1	3	4	8	%12.5
Milli Marş	2	20	1	11	1.6	%62.5
	Deney G.	13	0	3	1.23	%81.25
	Kontrol G.	7	1	8	2.28	%43.75
Milli	3	8	3	37	6	%16.66
Egemenlik	Deney G.	6	2	16	3	%25
	Kontrol G.	2	1	21	12	%8.33
Toplam	17	97	56	119	2.80	%35.66
	Deney G.	67	30	39	2.02	%49.26

Kontrol G.	30	26	80	4.53	%22.05
------------	----	----	----	------	--------

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları doğru sayısı ve soru sayısı üzerinden analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubu tüm öğrencilerin ön test başarı puanlarına bakıldığında;

Cumhuriyet kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %29.16, Demokrasi kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %18.75, Bağımsızlık kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %25, Bayrak kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %64.58, Başkent kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %43.75, Milli Marş kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %62.5, Milli Egemenlik kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %16.66 olarak karşımıza çıkar.

Deney ve kontrol grubuna uygulanan ön test sonuçlarında öğrencilerin ön bilgileri ölçülmüş olup en yüksek düzeyde bilgi sahibi olunan kavramların bayrak ve milli marş kavramları olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında öğrencilerin yarısından fazlasının bu kavramlarla ilgili bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmaktadır.

Toplam başarı yüzdesine bakıldığında uygulanan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ön test sonuçlarının deney ve kontrol grubu toplam başarı yüzdesi %35.66 olarak saptanmıştır. Deney grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları %49.26 iken kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları %22.05 olarak ölçülmüştür. Yukarıdaki tablodaki ölçümler öğrencilerin sorulara verdikleri doğru cevaplar gözetilerek yapılmış olup yanlış cevap ve cevapsız kalan sorular ölçmeye dahil edilmemiştir.

Öğrencilerin ön bilgilerinin her kavram düzeyinde yeterli olmadığı, bazı kavramları ilk defa duydukları, bazı kavramlar hakkında kavram yanılgıları olduğu süreç sonunda yapılan son test verileri incelendiğinde ortaya çıkmaktadır.

Özellikle cumhuriyet ve demokrasi kavramlarıyla ilgili öğrencilerin kavram yanlışları olduğu fark edilmiş olup bu kavramları karıştırdıkları görülmüştür. Milli egemenlik kavramını ise deney ve kontrol grubundaki çoğu öğrencinin cevaplamayarak boş bıraktığı görülmüştür.

Son testte öğrencilerin kavramlarla ilgili açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevap sayıları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16

Son test kavram doğru sayısı analizi

Kavram	Soru Sayısı	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Cevapsız Sayısı	X	Başarı Yüzdesi %
Cumhuriyet	3	31	11	6	1.54	%64.58
	Deney G.	23	1	0	1.04	%95.83
	Kontrol G.	8	10	6	3	%33.33
Demokrasi	3	22	9	17	2.18	%45.83
	Deney G.	19	4	1	1.26	%79.16
	Kontrol G.	3	5	16	8	%12.5
Bağımsızlık	2	22	5	5	1.45	%68.75
	Deney G.	16	0	0	1	%100
	Kontrol G.	6	5	5	2.66	%37.5
Bayrak	3	38	6	4	1.26	%79.16
	Deney G.	24	0	0	1	%100
	Kontrol G.	14	6	4	1.71	%58.33
Başkent	1	11	4	1	1.45	%68.75
	Deney G.	7	1	0	1.14	%87.5
	Kontrol G.	4	3	1	2	%50
Milli Marş	2	26	2	4	1.23	%81.25

	Deney G.	16	0	0	1	%100
	Kontrol G.	10	2	4	1.6	%62.5
Milli	3	26	4	18	1.84	%54.16
Egemenlik	Deney G.	23	1	0	1.04	%95.83
	Kontrol G.	3	3	18	8	%12.5
Toplam	17	176	41	55	1.54	%64.70
	Deney G.	128	7	1	1.06	%94.11
	Kontrol G.	48	34	54	2.83	%35.29

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanları doğru sayısı ve soru sayısı üzerinden analiz edilmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin genelinin son test başarı puanlarına bakıldığında;

Cumhuriyet kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %64.58, Demokrasi kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %45.83, Bağımsızlık kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %68.75, Bayrak kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %79.16, Başkent kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %68.75, Milli Marş kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %81.25, Milli Egemenlik kavramı ile ilgili soruları doğru şekilde açıklayan öğrenci yüzdesi %54.16 olarak karşımıza çıkar.

Ön test sonuçları ile son test sonuçlarını karşılaştırdığımızda her kavramın öğrenilme düzeyinde anlamlı bir artış olduğu gözlenmektedir. Yalnızca demokrasi kavramında başarı yüzdesi %45.83'te kalırken deney ve kontrol grubu öğrencilerinin göstermiş oldukları başarı diğer kavramlarda %50'nin üzerine çıkmıştır.

Toplamda öğrencilere sorulan 17 maddelik kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi son test sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin bu kavramlardan oluşan sorulara 176 doğru cevap verdikleri, 41 yanlış cevap ve 55 tane cevapsız olduğu görülmektedir.

Soruların toplamındaki başarı yüzdesi önemli bir aşama kaydederek ön test sonucunda ortaya çıkan %35.66'lık başarının artarak %64.70'e çıktığını gösterir. Böylece öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve akademik başarı arasında ön test ve son test sonuçlarına bakılarak anlamlı bir fark olduğunu söylemek mümkündür.

Deney grubu öğrencilerin son test başarı puanları toplam yüzdesine bakıldığında %94.11'lik bir başarı görülmektedir. Ön test sonuçlarında deney grubu yüzdesi %49.26 iken son test başarı yüzdesi %94.11 olmuştur. Deney grubunda yapılan etkinlikler ile birlikte öğrencilerin sürece aktif olarak katıldıkları gözlenmiş ve başarı puanlarına da yansımıştır.

Kontrol grubu ön test başarı yüzdesi %22.05'ten %35.29'a çıkmıştır. Ancak burada kontrol grubundaki öğrencilerin sürece aktif katılım sağlamada deney grubu öğrencilerine göre yetersiz kaldıkları ve bu durumun son test başarı puanlarına da fazla yansımadağı görülmektedir.

Öğrencilerin her bir kavramla ilgili başarı ön test ve son test puanları karşılaştırmalı olarak Tablo 17'den başlayıp Tablo 34'e kadar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 17

Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	5	31.25
Yanlış Cevap	9	56.25
Cevapsız	2	12.5
Son test	f	%
Doğru Cevap	8	50

Yanlış Cevap	6	37.5
Cevapsız	2	12.5

“Cumhuriyet senin için ne ifade ediyor?” sorusuna ön testte verilen cevaplar tablo 17’de gösterilmiştir. Öğrencilerin 9’unun yanlış cevap verdiği, yalnızca 5’inin doğru cevaplayabildiği görülmektedir. Son testte ise doğru cevaplayanların sayısı 8 olarak görülmüştür.

KHBT 1.sorusu olan ‘Cumhuriyet senin için ne ifade ediyor?’ sorusuna öntestte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %31.25 iken, sontestte verilen doğru cevap yüzdesi %50 olarak artış göstermiştir.

Tablo 18

Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	7	43.75
Yanlış Cevap	5	31.25
Cevapsız	4	25
Son test	f	%
Doğru Cevap	13	81.25
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	2	12.5

KHBT 2.sorusu olan ‘Cumhuriyeti kabul etmiş ülkelere örnek veriniz?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %43.75 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %81.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 19

Cumhuriyet kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	2	12.5
Yanlış Cevap	3	18.75
Cevapsız	11	68.75
Son test	f	%
Doğru Cevap	10	62.5
Yanlış Cevap	4	25
Cevapsız	2	12.5

KHBT 3.sorusu olan ‘Cumhuriyet kaç yılında ilan edildi?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %12.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %62.5 olarak artış göstermiştir.

Tablo 20

Demokrasi kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	5	31.25
Yanlış Cevap	4	25
Cevapsız	7	43.75
Son test	f	%
Doğru Cevap	9	56.25
Yanlış Cevap	2	12.5
Cevapsız	5	31.25

KHBT 4.sorusu olan ‘Demokrasi senin için ne ifade ediyor?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %31.25 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %56.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 21

Demokrasi kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	2	12.5
Yanlış Cevap	3	18.75
Cevapsız	11	68.75
Son test	f	%
Doğru Cevap	7	43.75
Yanlış Cevap	3	18.75
Cevapsız	6	37.5

KHBT 5.sorusu olan ‘Demokrasinin geçerli olduğu bir ülkede neler vardır?

Demokratik değerlere örnek veriniz.’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %12.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %43.75 olarak artış göstermiştir.

Tablo 22

Demokrasi kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	2	12.5
Yanlış Cevap	1	6.25

Cevapsız	13	81.25
Son test	f	%
Doğru Cevap	6	37.5
Yanlış Cevap	4	25
Cevapsız	6	37.5

KHBT 6.sorusu olan ‘Cumhuriyet ve demokrasi arasındaki ilişkiyi açıklayınız.’

sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %12.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %37.5 olarak artış göstermiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar tek tek okunduğunda en çok bu soruda zorlandıkları görülür. Cumhuriyet ve demokrasi kavramlarının karıştırıldığını ve kavram yanılgılarının bulunduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 23

Bağımsızlık kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	5	31.25
Yanlış Cevap	6	37.5
Cevapsız	5	31.25
Son test	f	%
Doğru Cevap	9	56.25
Yanlış Cevap	3	18.75
Cevapsız	4	25

KHBT 7.sorusu olan ‘Bağımsızlık kavramı sana ne ifade ediyor?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %31.25 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %56.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 24

Bağımsızlık kavramıyla ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	3	18.75
Yanlış Cevap	5	31.25
Cevapsız	8	50
Son test	f	%
Doğru Cevap	13	81.25
Yanlış Cevap	2	12.5
Cevapsız	1	6.25

KHBT 8.sorusu olan ‘Bağımsızlık sembolleri nelerdir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %18.75 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %81.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 25

Bayrak ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	6	37.5
Yanlış Cevap	6	37.5
Cevapsız	4	25
Son test	f	%

Doğru Cevap	10	62.5
Yanlış Cevap	5	31.25
Cevapsız	1	6.25

KHBT 9.sorusu olan ‘Bir devletin bayrağı neden önemlidir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %37.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %62.5 olarak artış göstermiştir.

Tablo 26

Bayrak ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	15	93.75
Yanlış Cevap	0	0
Cevapsız	1	6.25
Son test	f	%
Doğru Cevap	16	100
Yanlış Cevap	0	0
Cevapsız	0	0

KHBT 10.sorusu olan ‘Senin ülkenin bayrağı sana ne ifade ediyor? Bayrağınızın renkleri nelerdir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %93.75 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %100 olarak artış göstermiştir. Bu soruya verilen

cevaplarda öğrencilerden 2 tanesi bayrak renklerine siyah, beyaz, kırmızı, yeşil diyerek Suriye bayrağının renklerini benimsediklerini belirtirken diğer öğrenciler Türk bayrağının renklerini söylemiştir.

Tablo 27

Bayrak ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	10	62.5
Yanlış Cevap	5	31.25
Cevapsız	1	6.25
Son test	f	%
Doğru Cevap	12	75
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	3	18.75

KHBT 11.sorusu olan ‘Türk bayrağı ile ilgili bildiklerinizi yazın.’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %62.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %75 olarak artış göstermiştir.

Tablo 28

Başkent ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
---------	---	---

Doğru Cevap	8	50
Yanlış Cevap	5	31.25
Cevapsız	3	18.75
Son test	f	%
Doğru Cevap	11	68.75
Yanlış Cevap	4	25
Cevapsız	1	6.25

KHBT 12.sorusu olan ‘Bir ülkenin başkenti neden önemlidir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %50 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %68.75 olarak artış göstermiştir.

Tablo 29

Milli marş ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	9	56.25
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	6	37.5
Son test	f	%

Doğru Cevap	12	75
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	3	18.75

KHBT 13.sorusu olan ‘Milli marşınız nedir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %56.25 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %75 olarak artış göstermiştir.

Tablo 30

Milli marş ile ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	11	68.75
Yanlış Cevap	0	0
Cevapsız	5	31.25
Son test	f	%
Doğru Cevap	13	81.25
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	2	12.5

KHBT 14.sorusu olan ‘Sence okuldaki törenlerde Milli marş neden okunur?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %68.75 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %81.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 31

Milli egemenlikle ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	4	25
Yanlış Cevap	2	12.5
Cevapsız	10	62.5
Son test	f	%
Doğru Cevap	9	56.25
Yanlış Cevap	0	0
Cevapsız	7	43.75

KHBT 15.sorusu olan ‘Milli egemenlik hakkında bildiklerinizi yazın.’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %25 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %56.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 32

Milli egemenlikle ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
---------	---	---

Doğru Cevap	2	12.5
Yanlış Cevap	0	0
Cevapsız	14	87.5
Son test	f	%
Doğru Cevap	9	56.25
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	6	37.5

KHBT 16.sorusu olan ‘Ülkemizde halk egemenlik hakkını nasıl kullanır? Milli egemenliğin uygulanışıyla ilgili bilgi verin.’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %12.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %56.25 olarak artış göstermiştir.

Tablo 33

Milli egemenlikle ilgili bulguların sonuçları

Ön test	f	%
Doğru Cevap	2	12.5
Yanlış Cevap	1	6.25
Cevapsız	13	81.25
Son test	f	%

Doğru Cevap	8	50
Yanlış Cevap	3	18.75
Cevapsız	5	31.25

KHBT 17.sorusu olan ‘Size göre egemenlikteki en önemli unsur nedir?’ sorusuna ön testte verilen doğru cevap başarı yüzdesi %12.5 iken, son testte verilen doğru cevap yüzdesi %50 olarak artış göstermiştir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin kavramlarla ilgili sorulan açık uçlu sorularda her bir kavram ile ilgili belirttikleri ifadeler Tablo 34’ten başlayarak Tablo 43’e kadar aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 34

Öğrencilerin cumhuriyet kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Yönetim Şekli	Atatürk’ün emaneti	Bayram
DÖ1	X		
DÖ2	X		
DÖ3	X		
DÖ4	X		
DÖ5			
DÖ6		X	
DÖ7			
DÖ8	X		
Deney Grubu-f	5	1	0

KÖ9				
KÖ10				
KÖ11	X			
KÖ12				
KÖ13				
KÖ14				X
KÖ15				
KÖ16				
Kontrol Grubu-f	1	0	1	

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin verdiği cevaplara bakarak Cumhuriyet kavramıyla ilgili özelliklerin hangi şemalarla yerleştiği saptanmaya çalışılmıştır. Deney grubu öğrencilerinden 5 tanesi Cumhuriyet kavramını duyduğunda aklına yönetim şekli geldiğini söylerken 1 tane öğrenci Atatürk'ün emaneti olarak nitelendirmiştir. Yine 2 öğrenci çekimser kalarak cevap vermemiştir.

Kontrol grubu öğrencilerinden 1 tanesi Cumhuriyet'i yönetim şekli olarak nitelendirirken bir diğer öğrenci bayram şeklinde açıklamıştır. Kalan 6 öğrenci cevapsız bırakmıştır.

Tablo 35

Öğrencilerin demokrasi kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın	Halkın kendi	Karar alınırken	Eşitlik	Özgürlük
Özellikleri	kendisini yönetmesi	ülkedeki tüm vatandaşlara sorulması		
DÖ1	X			

DÖ2	X			
DÖ3	X			
DÖ4		X		
DÖ5		X		
DÖ6		X		
DÖ7			X	
DÖ8				X
Deney Grubu-f	3	3	1	1
KÖ9				
KÖ10				
KÖ11	X			
KÖ12				
KÖ13		X		
KÖ14				
KÖ15				
KÖ16				
Kontrol Grubu-f	1	1	0	0

Demokrasi kavramıyla ilgili verilen öğrenci cevaplarına bakıldığında deney grubundan 3 öğrenci halkın kendi kendini yönetmesi derken diğer 3 öğrenci bir karar alınırken tüm vatandaşlara sorulması cevabını vermişlerdir. Ö5 örneklendirerek babasının evde karar alırken herkese fikrini sorduğunu belirtmiştir. Deney grubundaki 1 öğrenci demokrasi denilince aklına eşitlik geldiğini bir diğer öğrenci de özgürlük geldiğini belirtmiştir.

Kontrol grubu öğrencilerinin verdiği cevaplara bakıldığında; 1 öğrenci halkın kendi kendini yönetmesi cevabını vermiş, 1 öğrenci de karar alınırken tüm vatandaşlara sorulması cevabını vermiştir. Kalan 6 öğrenci soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 36

Öğrencilerin bağımsızlık kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Herhangi bir devlete bağlı olmamak	Özgür yaşam	Diğer devletlerin müdahale etmemesi	Çanakkale
DÖ1	X			
DÖ2	X			
DÖ3	X			
DÖ4	X			
DÖ5		X		
DÖ6	X			
DÖ7			X	
DÖ8				X
Deney Grubu-f	5	1	1	1
KÖ9				
KÖ10				
KÖ11	X			
KÖ12				
KÖ13				

KÖ14

KÖ15

KÖ16

Kontrol Grubu-f	1	0	0	0
-----------------	---	---	---	---

Bağımsızlık kavramıyla ilgili verilen yanıtlara bakıldığında deney grubundaki 5 öğrenci herhangi bir devlete bağlı olmamak demiştir. 1 öğrenci özgür yaşam, 1 öğrenci diğer devletlerin müdahale etmemesi ve 1 öğrenci de Çanakkale cevaplarını vermiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin vermiş olduğu cevaplara bakıldığında; yalnızca 1 öğrencinin cevap verdiği ve herhangi bir devlete bağlı olmamak dediği görülür. Diğer 7 öğrenci bu soruyu cevaplamamıştır.

Tablo 37

Öğrencilerin bayrak kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Saygı	Şehitlerin kanı	Ülkeyi temsil eder	Atatürk
DÖ1	X			
DÖ2		X		
DÖ3		X		
DÖ4		X		
DÖ5		X		
DÖ6		X		
DÖ7			X	
DÖ8				X
Deney Grubu-f	1	5	1	1

KÖ9				
KÖ10				
KÖ11				
KÖ12			X	
KÖ13				
KÖ14				X
KÖ15			X	
KÖ16			X	
Kontrol Grubu-f	0	0	3	1

Bayrak kavramıyla ilgili öğrencilere sorulan soruda öğrenciler için bayrak kavramının farklı çağrışımları olduğu görülmektedir. Deney grubunda 1 öğrenci için saygıyı ifade ederken, 5 öğrenci için şehitlerin kanını çağrıştırdığı görülür. Yine diğer öğrenciler de ‘‘Bayrak ülkeyi temsil eder’’ ve ‘‘Atatürk aklımıza gelir’’ cevaplarını vermişlerdir.

Kontrol grubu öğrencilerinden 3 tanesi ‘‘ülkeyi temsil eder’’ görüşünde iken 1 tane öğrenci bayrak denince Atatürk’ü aklına getirdiğini söylemiştir.

Tablo 38

Öğrencilerin bayrak rengi ile ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Kırmızı-Beyaz	Siyah-Beyaz-Yeşil-Kırmızı
DÖ1	X	
DÖ2	X	
DÖ3	X	
DÖ4	X	

DÖ5	X	
DÖ6		X
DÖ7	X	
DÖ8	X	
Deney Grubu-f	7	1
KÖ9	X	
KÖ10	X	
KÖ11	X	
KÖ12	X	
KÖ13	X	
KÖ14	X	
KÖ15		X
KÖ16		
Kontrol Grubu-f	6	1

Burada öğrencilere ülkelerindeki bayrak rengini yazmaları istenmiştir. Deney grubunda bir öğrenci bayrak rengi olarak Suriye bayrağını yazarken diğer 7 öğrenci Türk bayrağının renklerini yazmıştır. Aynı şekilde kontrol grubundaki 1 öğrenci Suriye bayrağının renklerini yazarken 6 öğrenci Türk bayrağının renklerini yazmış ve 1 öğrenci de soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

Tablo 39

Öğrencilerin başkent kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Ankara	Halep	Şam	İstanbul
DÖ1	X			

DÖ2	X				
DÖ3	X				
DÖ4	X				
DÖ5	X				
DÖ6		X			
DÖ7	X				
DÖ8					
Deney Grubu-f	6	1	0	0	
KÖ9	X				
KÖ10	X				
KÖ11	X				
KÖ12					
KÖ13					X
KÖ14					X
KÖ15					X
KÖ16					
Kontrol Grubu-f	3	0	0	3	

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerine yöneltilen bir diğer soru ‘’Başkentiniz neresidir?’’ sorusuna deney grubunun büyük çoğunluğu ‘’Başkentimiz Ankara’’ cevabını verirken 1 öğrenci Başkent olarak Halep cevabını vermiştir. Burada Ö6’nın kavram yanlışlığına sahip olduğu görülmekle birlikte başkent olarak Ankara’yı kabul etmediği anlaşılmaktadır.

Kontrol grubu öğrencilerinin verdiği cevaplara bakıldığında 3 öğrencinin başkent olarak Ankara'yı kabul ettiği görülür. Diğer 3 öğrenci “İstanbul” yanıtı vererek kavram yanlışlığı olduğunu göstermiştir.

Tablo 40

Öğrencilerin milli marş kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	İstiklal Marşı	Humat ed-Diyar
DÖ1	X	
DÖ2	X	
DÖ3	X	
DÖ4	X	
DÖ5	X	
DÖ6	X	
DÖ7	X	
DÖ8		
Deney Grubu-f	7	0
KÖ9	X	
KÖ10	X	
KÖ11	X	
KÖ12		
KÖ13		
KÖ14		
KÖ15	X	

KÖ16	X	
Kontrol Grubu-f	5	0

Milli Marş ile ilgili olarak öğrencilere yöneltilen soruda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yalnızca İstiklal Marşı'nı kabul ettikleri görülmektedir. Bunun dışında başka bir marş yazmadıkları ancak bazı öğrencilerin soruyu cevaplandırmada kendilerini yetersiz görerek cevap vermedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 41

Öğrencilerin egemenlik kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Halk	Cumhurbaşkanı	Eşitlik	Seçim
DÖ1	X			
DÖ2	X			
DÖ3	X			
DÖ4	X			
DÖ5	X			
DÖ6		X		
DÖ7			X	
DÖ8				X
Deney Grubu-f	5	1	1	1
KÖ9				
KÖ10				
KÖ11				
KÖ12				
KÖ13				

KÖ14					X
KÖ15					
KÖ16					
Kontrol Grubu-f	0	0	0	0	1

Egemenlik kavramıyla ilgili öğrencilerin farklı çağrışımları olduğu görülmektedir.

Deney grubuna bakıldığında egemenlik denilince öğrencilerin büyük çoğunluğunun aklına halk geldiği diğerlerinin ise Cumhurbaşkanı, eşitlik ve seçim şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. Kontrol grubunda bu soru büyük bir grup tarafından cevaplandırılmamışken yalnızca 1 öğrencinin seçim cevabı verdiği görülür. Egemenlik kavramı kontrol grubunda tam olarak anlaşılmamakla beraber öğrencilerin cevaplamakta zorlandıkları bir kavram olduğu görülmektedir.

Tablo 42

Öğrencilerin cumhuriyetle yönetilen ülkeler kavramıyla ilgili belirttikleri özellikler

Kavramın Özellikleri	Türkiye	İran	Irak	İngiltere	Rusya	Suriye
DÖ1	X					
DÖ2	X					
DÖ3	X				X	
DÖ4	X					
DÖ5	X			X		
DÖ6	X					
DÖ7	X			X		
DÖ8	X	X	X			X

Deney Grubu-f	8	1	1	2	1	1
KÖ9	X					
KÖ10	X					
KÖ11	X					
KÖ12	X					
KÖ13	X					
KÖ14						X
KÖ15						
KÖ16						
Kontrol Grubu-f	5	0	0	0	0	1

Cumhuriyetle yönetile ülkelere örnek istenildiğinde deney grubundaki öğrencilerin ilk olarak Türkiye cevabı verdiği görülür. Fakat burada deney grubu öğrencileri arasında da kavram yanılgıları olduğu, ülkelerin yönetim şekillerine tam olarak hakim olamadıkları gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinden az kişinin cevapladığı ve Türkiye dışında farklı bir cevap yazamadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin zihinlerinde kalan kavramlara verdikleri cevaplar yukarıda tablolaştırılmış olup deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ortak olarak zorlandıkları kavramlar ‘‘Egemenlik denince aklınıza ne geliyor?’’ ve ‘‘Cumhuriyetle yönetilen ülkelere örnek veriniz.’’ soruları olmuştur. Burada özellikle kontrol grubu öğrencilerinin cevaplayamadıkları ve iki grupta da kavram yanılgıları olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ortak olarak görüş bildirdikleri Milli Marş sorusuna bakıldığında deney grubu ve kontrol grubu öğrencileri için ortak bir cevap olduğu söylenebilir.

4.1.2.Kavram Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisinde Uygulanan II. Dönem II.

Yazılı Sonuçları

Kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ön test ve son test şeklinde uygulandıktan sonra kalıcılık testi için yeterli süre bulunmadığından öğrencilerin II. dönem II. yazılı sonuçları kalıcılık testi olarak değerlendirmeye alınmıştır. II. dönem II. yazılı sınavı deney ve kontrol gruplarında derse giren sosyal bilgiler öğretmeni tarafından uygulanmış olup araştırmacı tarafından hazırlanan bir sınav değildir. Yapılan değerlendirme sonrasında öğrencilerin 100 tam puan üzerinden aldıkları genel notları ve Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında elde edebilecekleri 53 puan üzerinden aldıkları notları tabloda gösterilmiştir. Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında konu dağılım analizi yapıldığında;

Halka Hizmet Eden Kurumlar konusundan 2 soru,

Temel Haklarımız konusundan 2 soru,

Merkezi Yönetim Birimleri konusundan 6 soru,

Yerel Yönetim Birimleri konusundan 1 soru,

Bağımsızlık Sembollerimiz konusundan 3 soru,

Sivil Toplum Kuruluşları konusundan 1 soru sorulduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilere uygulanan II. dönem II. yazılı sınavı sonuçları Tablo 43'te gösterilmiştir.

Tablo 43

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazılı sonuçları analizi

Deney Grubu	Tüm üniteler kapsamında 100 tam puan üzerinden alınan not	Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında 53 puan üzerinden alınan not	Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında sorulan 15 sorudaki doğru sayısı
DÖ1	27	15	6
DÖ2	73	31	9

DÖ3	32	23	6
DÖ6	74	37	10
DÖ7	52	20	7
DÖ8	55	30	9
Kontrol Grubu			
KÖ9	46	25	9
KÖ10	32	18	8
KÖ11	19	13	4
KÖ14	22	10	5

Deney grubu öğrencilerinin aldıkları notlara bakıldığında öğrencilerin üniteyi genel olarak algılama düzeylerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha iyi olduğu, Ö1 dışındaki diğer öğrencilerin Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamındaki sorulara verdikleri yanıtlarla konuyu kavradıkları görülmüştür. Ünite içindeki konu dağılımlarına bakıldığında öğrencilerin Merkezi Yönetim Birimleri konusunda yanlışlarının diğer konulara oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Kontrol grubu öğrencilerinin başarılarına bakıldığında üniteyi kavrama konusunda zorlandıkları, özellikle Merkezi Yönetim Birimleri konusu ve Bağımsızlık Sembollerimiz konusunda yanlışlarının diğer konulara oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Bu noktada deney grubuyla yapılan etkinlik çalışmaları baz alınarak Bağımsızlık Sembollerimiz konusunun deney grubunda daha iyi anlaşıldığı öğrencilerin vermiş oldukları doğru yanıt sayısından anlaşılmaktadır.

4.1.3.Kavram Öğretiminin Motivasyona Etkisi

‘Göçmen öğrencilerin başkent, bayrak, bağımsızlık, cumhuriyet, demokrasi ve egemenlik kavramlarını öğrenme düzeylerinin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesi kazanımlarının motivasyonlarına etkisi var mıdır?’ sorusuna ait bulgular incelenmiştir.

Deney grubundaki öğrencilerin ön motivasyon ve son motivasyonları araştırmacı tarafından hazırlanan 2018-2019 eğitim-öğretim yılı II. döneminden itibaren uygulanan gözlem formları ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu karşılaştırılmıştır.

Ö2, sosyal bilgiler dersinde deney grubuna uygulanan etkinliklerden önce derse aktif katılmamış, çekingen davranmış ve söz almak istememiştir. Öğretmen söz hakkı verdiğinde görüş bildirmiştir. Ancak yapılan etkinlikler sırasında öğretmeni dikkatle dinlediği, ders sırasında başka şeylerle ilgilenmediği gözlenmiştir. Etkinliklere gönüllü olarak katıldığı ve etkinlikler sırasında arkadaşlarına yardımcı olarak liderlik vasfı üstlendiği araştırmacı tarafından not edilmiştir. Ö2 ile yapılan görüşmeler sırasında ‘sosyal bilgiler dersinde yapılan etkinliklere severek katıldığını, bu derste başarılı olmak ve yüksek not almak için zevkle çalıştığını belirtmiştir.

Deney grubundaki öğrencilerden Ö3 ön motivasyonda derse aktif katılmamış ve çekingen tavır sergilemiştir. Etkinlikler sırasında da öğretmenin söz hakkı vermesiyle derse katılmıştır. Yapılan görüşmelerde dil bilmediği için derse katılmada çekingen olduğunu ifade etmiştir.

Ö5 ve Ö6 derse aktif şekilde katılmış, öğretmeni dikkatle dinlemişlerdir. Ders araç-gereçleri her hafta eksiksiz şekilde gelmiş ve etkinlikler sırasında söz almak için birbirleriyle yarış haline girmişlerdir. Deney grubu öğrencilerinin motivasyonlarına bakıldığında etkinliklerden önce daha sessiz ve katılım sağlamayan öğrenciler farklı etkinlikler uygulandıkça tüm etkinliklere katılmak için gönüllü olmuşlar ve eğlenerek konuları öğrenmişlerdir. Bu aşamada deney grubu öğrencilerinin son motivasyonları lehine önemli bir

artış olduğu gözlenmiştir. Motivasyonlarındaki bu artışın akademik başarılarına da yansıdığı yapılan kavramsal hazır bulunuşluk başarı testi ve yazılı sonuçları ile ifade edilmiştir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin ön motivasyon ve son motivasyonları araştırmacı tarafından hazırlanan 2018-2019 eğitim-öğretim yılı II. döneminden itibaren uygulanan gözlem formları ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin motivasyonları arasında anlamlı bir fark olmadığı gözlenmiştir.

Ö15, derslere aktif şekilde katılmamış, dersi anlamadığını ve dersten sıkıldığını ifade etmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan gözlem formu verilerine bakıldığında da araç ve gereçlerin eksik geldiği, ders dışı faaliyetlerle meşgul olduğu gözlenmiştir.

Ö11, sosyal bilgiler dersinde daha çok resim yapmış ve sürekli kalemiyle oynamıştır. Arkadaşlarıyla konuşmaya çalışmış ve derse aktif şekilde katılmamıştır. Ders araç ve gereçlerinden hiçbirini yanında değildir, ödevlerini düzenli yapmamıştır. Görüşme sırasında Ö14 dil sorunu nedeniyle derse katılmada isteksiz olduğunu belirtmiştir. Ö12 ve Ö16 çok fazla devamsızlık yaptıkları için onlarla görüşme gerçekleştirilememiştir.

b) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin ön motivasyonları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmadan ulaşılan bulgularda deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ön motivasyonları arasında bir fark olmadığı belirlenmiştir. Deney grubundaki öğrenciler ve kontrol grubundaki öğrenciler sosyal bilgiler dersi kapsamında etkinliklerden önce daha çekimser ve sessiz iken deney grubunda yapılan etkinliklerle birlikte öğrenciler derse karşı ilgili hale gelerek aktif şekilde katılım göstermiştir. Kontrol grubunda ders işleyişi değişmediği için öğrenciler derse ilgisiz kalmışlardır. Bu sonuçlara göre deney grubu ve kontrol grubu arasında ön motivasyonları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

c) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin son motivasyonları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Öğrenciler, uygulama süresince işlenen sosyal bilgiler derslerinin önceki sosyal bilgiler derslerine göre daha çok etkinlik yapma, dersin zevkli geçmesi gibi farklılıklarının bulunduğunu, ders işleniş sürecinin ve etkinliklerin sosyal bilgiler dersi konularını öğrenmeyi kolaylaştırdığını, etkinlikler sayesinde derse karşı ilgilerinin arttığını belirtmişlerdir. Deney grubundaki öğrencilerin motivasyonlarındaki artışın kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılan etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekmesi, merak uyandırması, derse olan isteklerini artırması deney grubu öğrencileri üzerinde olumlu etki bırakmıştır. Bu sonuçlara göre yapılan etkinliklerin deney grubu öğrencilerinin derse yönelik motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Nicel araştırmada grupların karşılaştırılması ve değişkenlerin ilişkilendirilmesi esas alınmaktadır. Deney ve kontrol grupları arasındaki karşılaştırmada iki grup arasındaki karşılaştırmayı esas alan istatistiksel teknik t testi analizidir (Usta, 2019). Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin gözlem formuna ilişkin t testi sonuçları Tablo 44’te verilmiştir.

Tablo 44

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin gözlem formu t testi sonuçları

GRUP	N	X	S	t	p
Deney	8	135	11,15		
Kontrol	8	105	24,49	3,15	0,011

$p < 0,05$

Deney ve kontrol grubuna uygulanan gözlemler sonucunda rubrik ölçeği geliştirilmiştir. Gözlem formundaki veriler geliştirilen rubrik ölçeği ile anlamlı hale getirilip t testi ile veri analizi yapılmıştır. Deney ve kontrol grubu arasında yapılan bu test sonucunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin derse aktif şekilde katıldığı,

sorulara cevap vermek amacıyla söz almak istedikleri, etkinlikler sırasında katılım sağladıkları araştırmacı tarafından gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri ise derse katılımda çekingen tavırlar sergilemiş ve daha çok ders dışı faaliyetlerle meşgul olmuşlardır.

5. Bölüm

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

5.1. Sonuç ve Tartışma

Kavram öğretimiyle ilgili gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilerin kavram yanılgıları belirlenmiş özellikle cumhuriyet ve demokrasi kavramlarının öğretiminde öğrencilerin kavram yanılgısına düştükleri belirlenmiştir. Yine milli egemenlik kavramını somutlaştırmada öğrencilerin zorlandıkları tespit edilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin kavramları tam olarak kavrayamadıkları ve anlamakta güçlük çektikleri tespit edilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin II. dönem II. yazılı sınav notlarına bakıldığında da Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında sorulan sorulara deney grubundaki öğrencilerin doğru cevap verme oranlarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Özellikle deney grubundaki öğrencilerle yapılan çalışmalar ve etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada etkili olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ise başarı oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

1. Kavram öğretiminin ünite kazanımlarını kazanma düzeylerinin tespitine ait bulgular, öğrencilerin Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen cumhuriyet, demokrasi, milli marş, milli egemenlik, bayrak, başkent kavramları ile ilgili olarak hazırlanmış olan KHBT sonuçlarının deney grubu ve kontrol grubu ön test sonuçları arasındaki farka bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Kavram öğretiminin ünite kazanımlarını kazanma düzeylerinin tespitine ait bulgulara KHBT ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

Başlangıçta iki grupta da birbirine yakın olan ön test başarı puanları deney grubunda uygulanan etkinlikler ile birlikte son test başarısına yansımış ve son test başarısında deney grubu öğrencilerinin daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma, KHBT son test başarı puanları arasında anlamlı bir farkın olduğunu ortaya koymuştur. Bu da deney grubuna

uygulanan pek çok etkinlik ve kavram öğretim yönteminin başarıyla gerçekleştirildiği sonucunu vermektedir.

2. Kavramların hazır bulunuşluğunun tespitine ait bulgulardan bir diğeri deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin ön motivasyonları arasındaki farklılaşmayı baz almaktadır. Gözlem ve görüşme formları sonucuna bakıldığında ön motivasyonlarda deney grubu ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

3.Araştırmanın diğ er bulgusu deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin son motivasyonları arasındaki farklılaşmayı tespit etmeye yöneliktir. İki grup arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Buradan deney grubunda yapılan etkinlikler ile öğrencilerin motivasyonlarında artış gözleendiğ i ders iç i yapılan gözlemlerde de deney grubundaki etkinliklerde öğrencilerin sürece aktif katılım gösterdiğ i ancak kontrol grubundaki öğrencilerin süreçte aktif olmadıkları ve çekingen davranışlar sergiledikleri gözlenmiştir.

Öğrencilere uygulanan açık uçlu sorulardan ve gözlemlerden elde edilen sonuçlara göre deney grubundaki öğrencilerin başarı ve motivasyonlarındaki artış kontrol grubundaki öğrencilere göre daha fazla olmuştur.

Deney grubundaki öğrencilerle yapılan görüşmeler neticesinde, deney grubundaki öğrencilerin belirttikleri görüşler, derse karşı ilgi ve isteklerinin arttığını, uygulanan etkinliklerle kavramları daha iyi öğrendiklerini ve kavramların daha akılda kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir.

Sosyal bilgiler dersinde uygulanan etkinliklerin öğrenci merkezli olması ve anlamlı öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için kavramlar arasında ilişki kurulması önemlidir. Etkili bir öğretim için öğrencinin süreçte aktif olması gerekmektedir (Doğanay, 2008). Derslerde çok sayıda yöntem ve tekniğ in kullanılması, farklı etkinliklerin yapılması öğrencilerin bu yöntem ve teknikleri tanımasını, süreçte aktif rol almalarını, ilgi ve dikkatlerini canlı tutmayı sağlar (Çelikkaya & Kuş, 2009).

Çalışmanın bulguları (Çolak, 2010; Aksoy, 2010; Akpınar, 2006; Yılmaz, 2008; Özbey Akay, 2010) tarafından yapılan çalışmaların sonucuyla benzerlik göstermektedir. Ortaya çıkan benzer sonuçlar kavramların öğretiminde farklı etkinlik ve öğretim yöntemleriyle işlenen gruplarda başarı ve motivasyonun diğer gruplara oranla daha fazla artış gösterdiğini kanıtlamıştır. Çalışmalarda uygulanan farklı yöntem ve tekniklerle birlikte ulaşılan sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilerine oranla daha başarılı oldukları ayrıca belirtilmiştir.

5.2. Öneriler

1. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan kavramların öğretiminde yapılandırmacı yaklaşımla işlenen derslerin daha keyifli geçerek öğrencilerin algısını yükselttiği tespit edilmiş olup derslerin geleneksel yaklaşımdan ziyade etkinlik ağırlıklı ve sürece öğrencilerin dahil edilerek işlenmesi gereklidir.

2. Öğretmenlerin, her ünite başlangıcında kavramlar yönüyle göçmen öğrencilerin hazır bulunuşluğunu tespit etmeleri ve kavramlar ile ilgili eksik tespit ettiklerinde, eksiği olan öğrencilere bireysel çalışmalar ya da grup çalışmaları planlayarak bu öğrencilerin eksiklerini gidermeleri gerekmektedir.

3. Araştırma sürecinde karşılaşılan en önemli sorun göçmen öğrencilerin dil problemi olmuştur. Anlama düzeyinde öğrenciler düşük seviyede oldukları için süreçte dille ilgili sorunlar yaşanmıştır. Bu nedenle göçmen öğrencilerin ortaokula geçiş seviyelerinde dil probleminin aşılmış olması gerekmektedir.

4. Kavram yanlışlığı olan öğrenciler süreçte tespit edilerek bu yanlışlıkları giderilmelidir.

5. Öğrencilerin genel olarak kendilerini ifade etme ve yazma becerileri düşük seviyede olduğu için ifadeler tam ve eksiksiz olmamıştır. Öğrencilere kavramların tanımları uzun uzun

verilmek yerine kısa cümlelerle ifade edilmesi akılda kalıcılık açısından olumlu sonuçlar verecektir.

6. Ders kitaplarında yer alan kavramlarla ilgili görseller ve örnekler arttırılmalıdır.

7. Etkin Vatandaşlık ünitesinde belirlenen kavramlardan bazıları ilkokul 2-3-4. sınıflarda da kazandırılması gereken kavramlar arasında yer almasına rağmen 5.sınıftaki öğrencilerin bu kavramları bilmemeleri büyük eksikliktir. Özellikle ilkokulda bu kavramlar anlaşılır şekilde öğretilmelidir.

8. Göçmen öğrencilerin kendi ülkelerinde okula gidemedikleri ya da 1 ve 2.sınıfa kadar okula gidip daha sonra ülkemize geldikleri göz önüne alındığında bu öğrencilerin yaşa bağlı olmaktan ziyade okuma-yazma seviyelerine göre Türkiye’de okula gitmeleri öğrenciler açısından daha iyi sonuçlar doğuracaktır. Çünkü okuma-yazması olmayan ya da düşük seviyede olan öğrenciler 5. sınıf kapsamında yeterli değildir.

9. Araştırmanın sınırlılığı olarak kabul edebileceğimiz deney ve kontrol grubu öğrencilerinin az sayıda olması nedeniyle alan yazında yapılmış ve yapılacak çalışmalar için temel oluşturacak olan bu tez genellenebilir bir sonucu kapsamamaktadır. Büyük gruplarla yapılan çalışmalarda farklı sonuçların çıkabileceği unutulmamalıdır.

Kaynakça

- Akpınar, E. (2006). *Fen öğretiminde soyut kavramların yapılandırılmasında bilgisayar desteği:yaşamımızı yönlendiren elektrik ünitesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aksoy, M. (2010). *Ortaöğretim kimya dersindeki çözünürlük konusunun kavram haritaları ile öğretilmesinin öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aktepe, V., & Cepheci, E., & Irmak, S., & Palaz, Ş. (2017). Hayat bilgisi dersinde kavram öğretimi ve kavram öğretiminde kullanılabilecek teknikler üzerine kuramsal bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 3(1), 33-50.
- Alkış, S. (2005). İlköğretim birinci kademe sosyal bilgiler ders kitaplarında coğrafya konularıyla ilgili kavramların belirlenmesi (2004 programına göre). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 11, 83-92.
- Atasayar, A. (2008). *Kavram öğretimi sürecine yönelik içerik geliştirme aracının tasarlanması ve kullanışlılığı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baltacı, H. (2014). *Göçmen öğrencilerin başarı durumunu etkileyen etmenlerin okul yöneticisi, öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Bilim Eğitim Kültür Araştırmaları Merkezi (2015). *Suriyeli misafirlere yönelik sosyal uyum ve eğitim müfredatları çalışması raporu*, Gaziantep: İpekyolu Kalkınma Ajansı.
<https://www.bekam.org.tr/raporlar.php?p=22> ‘den alınmıştır.
- Börü. N., & Boyacı. A. (2016). Göçmen öğrencilerin eğitim-öğretim ortamlarında

- karşılaştıkları sorunlar:Eskişehir ili örneği. *Türk veya Türk Dilleri, Edebiyatı ve Tarihi Uluslararası Dönemi Dergisi*, 11(14), 123-158.
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9818>.
- Candan, A.S., & Koçer, Ö. (2013). Tarih dersindeki kavramların algılanma düzeylerine ilişkin bir değerlendirme. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 353-373.
<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v2i1.205>.
- Cin, G. (2008). *Suriyeli öğrencilere eğitim veren sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve psikolojik sağlamlılık düzeyi: Adana ili örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çakır Demirhan, D. (2019). *Türkiye’de geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ulusal vatandaşlık rejimine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çakmak, Z., & Kara, C. (2015). İlköğretim 7.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler “iletişim ve insan ilişkileri” ünitesinde yer alan kavramları anlama ve kazanma düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(17), 82-96.
- Çelikkaya, T., & Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 741-756.
- Çolak, R. (2010). *Kavram haritalarının sosyal bilgiler eğitimi çerçevesinde tarihsel kavramların öğretiminde kullanılması: kavram haritası ile yapılan öğretim ile tutum, başarı ve kalıcılık arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, S., & Demir, Y. (2019). Suriyeli ortaokul öğrencilerinin türk eğitim sistemindeki yaşantılarına ilişkin bir değerlendirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1), 457-467.
<http://dx.doi.org/10.24106/kefdergi.3663>.
- Doğan, O. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Bir Ülke Bir Bayrak” ünitesindeki*

- kavramların öğrenilmesinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2),82.
- Durmaz, B. (2007). *Yapılandırıcı fen öğretiminde kavram karikatürlerinin öğrencilerin başarıları ve duyuşsal özelliklerine etkisi(muğla ili merkez ilçe örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Göker, G., & Keskin, S. (2015). Haber medyası ve mülteciler: Suriyeli mültecilerin Türk yazılı basınındaki temsili. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 41, 229-256.
- Gümüş, N., & Avcı, G. (2016). Altıncı sınıflarda sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Akademik Sosyal Bilimler Çalışmaları Dergisi*, 47, 191-206.
- <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3493>.
- İmamoğlu, H.V., & Çalışkan, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin devlet okullarında ilköğretimine dair öğretmen görüşleri: Sinop ili örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 529-546.
- Kısa, F. (2007). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde Beyin fırtınası tekniğiyle kavram öğretiminin öğrencilerin akademik başarı düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızıl, Ö., & Dönmez, C. (2017). Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara sağlanan eğitim hizmetleri ve sosyal bilgiler eğitimi bağlamında bazı sorunların değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Teknolojisi ve Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4, 207-239.
- Lordoğlu, K., & Aslan, M. (2018). Görünmeyen göçmen çocukların işçiliği:Türkiye'deki suriyeli çocuklar. *Çalışma ve Toplum*, 2, 715-732.
- Özbey Akay, S. (2010). *Lise 3. sınıf biyoloji dersinde okutulan boşaltım sistemi konusunun*

- kavram haritaları ile öğretilmesinin öğrencilerin akademik başarısına ve tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sabancı, O. (2008). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin Sosyal bilgiler dersinde yer alan vatandaşlık konularıyla ilgili kavramsal anlamaları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Safran, M. (Ed.). (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sağlamer Yazgan, B. (2013). *Araştırmaya dayalı sınıf dışı laboratuvar etkinliklerinin öğrencilerin araştırma-sorgulama becerilerine ve çevreye karşı tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sandal, E.K., & Hançerkıran, M., Tıraş, M. (2016). Türkiye'deki Suriyeli mülteciler ve Gaziantep ilindeki yansımaları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15/2, 461-483.
- Tural, A. (2011). *Sosyal bilgilerde yapılandırmacı yaklaşımla kavram öğretimine yönelik model geliştirme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ulusoy, K., & Erkuş, B. (2015). Sosyal bilgiler dördüncü sınıf ders programındaki tarih konuları ile ilgili kavramlara ilişkin öğrenci algıları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(5), 147-158.
- Usta, A. (2019). Evreleri ile bilimsel araştırma süreci ve raporlaştırılması. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 6(13), 85-111.
- Yavuz, Ö., & Mızrak, S. (2016). Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi: Türkiye'deki Suriyeli mülteciler örneği. *Göç Dergisi*, 3(4), 175-199.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim

araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.

Yılmaz, H. (2008). *İlköğretim Birinci kademe 5. Sınıf sosyal Bilgiler dersinde kavram haritalarının kullanılmasıının başarıya olan etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

**T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 86096125-605.01-C.20558163
Konu : Tuğba KARA'nın Araştırma İzni

30.10.2018

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Milli Eğitim Bakanlığı'nın Araştırma, Yaratma ve Sosyal Etkinlik İzni konulu 22/08/2017 tarihli ve 2017/25 sayılı Genelgesi.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyonu Etkisi" konulu araştırma isteği Tuğba KARA'nın 30/10/2018 tarihli ve 20494679 sayılı dilekçesi ile bildirilmektedir.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyonu Etkisi" konulu araştırmasını Müdürlüğünüzce buğla Yavuz Selim Ortaokulu'nda uygulama yapma isteği ilminde olduğundan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmiştir. Araştırma ile ilgili çalışmanın okul/kurumlardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, araştırma formlarının aile okul müdürlüklerince görüldükçe ve gönüllülük esası ile okul müdürlüklerinin görev ve sorumluluğunda olgı Genelge çerçevesinde uygulanması ayrıca araştırma sonuçlarının Müdürlüğümüz ile paylaşılması komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınıza da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ekrem KOZ
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
30.10.2018

Sabahattin DÖLGER
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres : Hocahasan Mh. İkbalıhar Cad. No:38
(Yeni Hükümet Konağı A Blok) 16050/Osmangazi/BURSA
Telefon No:(0224) 445 16 00 - Fax: 445 18 10

E-posta: orgi@emeb.gov.tr - İnternet Adresi: <http://bursa.zeb.gov.tr>

Bilgi İçin : Leyla DÖKÜÇ
VHK
(0224) 215 25 39

Bu evrak güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır. <https://evrakorgu.zeb.gov.tr> adresinden 80C9-7C68-3C6B-8C46-1D59 koda ile teyit edilebilir.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU ARA KARARI

OTURUM TARİHİ
03 Temmuz 2018

OTURUM SAYISI
2018/18

KARAR NO: 12

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığının Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba KARA'nın tez konusu önerisine ilişkin 02.07.2018 tarih ve 1634 sayılı yazısı görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler sonunda; Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığının Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" isimli tez önerisinin "U.Ü. Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 28/1 maddesi uyarınca uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Raporör
Hattı AYDOĞAN
Enstitü Sekreteri V

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI**

OTURUM TARİHİ
28 Eylül 2018

OTURUM SAYISI
2018-08

KARAR NO 7: Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak ölçek sorularının değerlendirilmesine geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak ölçek sorularının, fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurusu ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Mehmet YÜCE
Kurul Başkanı

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı: 26468960-044/37327
Konu: Tuğba KARA'nın Uygulama İzni

12/10/2018

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 31.08.2018 tarihli ve 20585590-302.08.01/2035 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda bahsi geçen Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba KARA'nın "Göçmen Öğrencilerin Kavramsal Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak olan ölçek soruları Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nca incelenmiş olup, alınan karar ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

imza

Prof. Dr. Mehmet YÜCE
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek :
Karar örneği (1 sayfa)

Ekler

EK 1

A)Öğrencinin Kişisel Bilgileri

Cinsiyet: ()Kız ()Erkek

Adı ve Soyadı :.....

Sınıfı :..... Numarası :.....

Doğum Yeri ve Tarihi:.....

Adres (Bursa) :.....

Telefon:

Genel bir sağlık probleminiz varsa belirtiniz.....

B) Aileye Ait Bilgiler

1- Anneniz : ☐ Yaşıyor ☐ Vefat etti ☐ Anne-baba ayrı

2- Annenizin eğitim durumu: ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite

3- Annenizin mesleği:

4- Babanız : ☐ Yaşıyor ☐ Vefat etti

5- Babanızın eğitim durumu : ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite

6- Babanızın mesleği:

7-Ailenizin sosyal güvencesi : ☐ Var ☐ Yok

8-Ailenizin aylık geliri ortalama ne kadar?.....

10-Kaç Kardeşiniz? : ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 : ☐ 5 ☐ 6 ve üzeri

11- Yaşadığınızın yerle ilgili olarak aşağıdakilerden sizin için uygun olanı işaretleyin?

☐ Ailemle Bursa'da yaşıyorum.

☐ Yakınlarımla birlikte yaşıyorum. (Yakınlık dereceniz).....

☐ Diğer.....

C) Akran İlişkileri

() Yaşıtlarımla iyi geçinirim. () Yaşıtlarımla anlaşamam.

() Sınıfımdaki arkadaşlarımla oyun oynamaktan, etkinlik yapmaktan hoşlanırım.

() Sınıfımdaki arkadaşlarımla oyun oynamaktan, etkinlik yapmaktan hoşlanmam.

D) Okul İklimi

() Okulda öğrenciler arasında sık sık kavga çıkar. () Okulda genelde herkes birbirine saygı gösterir. () Okulda bizler için çeşitli etkinlikler düzenlenir. () Okulda bizler için etkinlikler neredeyse hiç düzenlenmez.

EK 2**KAVRAM DEĞERLENDİRME SORULARI**

Değerli Öğrencim,

Soruları dikkatlice okuyup boş bırakılan yere cevabı yazınız. Bu bir sınav değildir ve vereceğiniz cevaplar notla değerlendirilmeyecektir. Formdaki sorulara vereceğiniz cevaplar bu çalışmaya ve eğitimimize önemli katkılar sağlayacaktır. Vermiş olduğunuz cevaplar sadece araştırmanın amacına yönelik olarak kullanılacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tuğba KARA

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Eğitimi

1.Cumhuriyet senin için ne ifade ediyor?
2.Cumhuriyeti kabul etmiş ülkelere örnek veriniz.
3.Cumhuriyet kaç yılında ilan edildi? Yazınız.
4.Demokrasi senin için ne ifade ediyor?
5.Demokrasinin geçerli olduğu bir ülkede neler vardır? Demokratik değerlere bir örnek veriniz.
6.Cumhuriyet ve demokrasi arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
7.Bağımsızlık kavramı sana ne ifade ediyor?

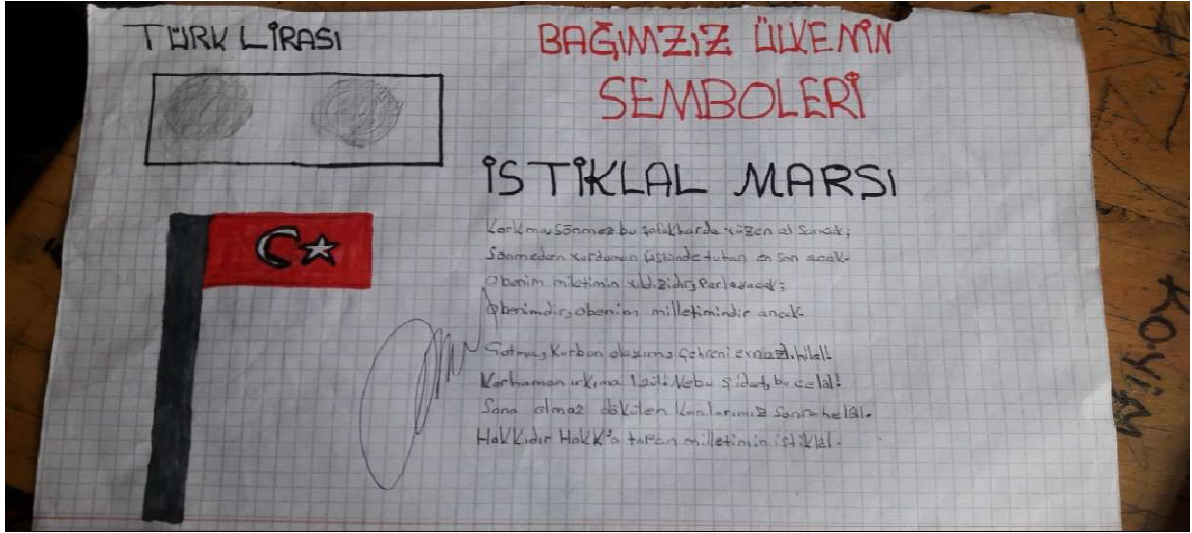
8.Bağımsızlık sembolleri nelerdir?
9.Bir devletin bayrağı neden önemlidir?
10.Senin ülkenin bayrağı sana ne ifade ediyor? Bayrağımızın renkleri nelerdir?
11.Türk bayrağı ile ilgili bildiklerinizi yazınız.
12.Bir ülkenin başkenti neden önemlidir? Başkentini yazınız.
13.Milli marşınız nedir? Milli Marş ile ilgili bildiklerinizi yazınız.
14.Sence okuldaki törenlerde Milli Marş neden okunur?
15.Milli egemenlik hakkında bildiklerinizi yazınız.
16.Ülkemizde halk egemenlik hakkını nasıl kullanır? Milli egemenliğin uygulanaşıyla ilgili örnek veriniz.
17.Size göre egemenlikte en önemli unsur nedir?

EK 3**ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU****AD-SOYAD:**

DAVRANIŞLAR	EVET	BAZEN	HAYIR	AÇIKLAMALAR
1. Öğretmeni dikkatle dinler.				
2. Derse aktif olarak katılır.				
3. Derste başka şeylerle ilgilenmez.				
4. Ödevlerini düzenli olarak yapar.				
5. Anlamadığı yeri sorar.				
6. Ders araç ve gereçleri tamdır.				
7. Düzenli olarak not tutar.				
8. Arkadaşlarına yardımcı olur.				
9. Öğretmen ile göz teması kurar.				
10. Söz almak ister.				

EK 4

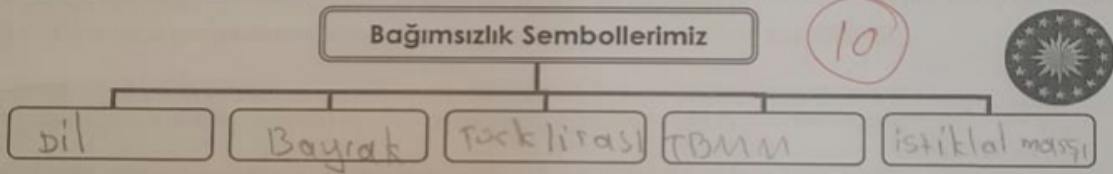

1-)Aşağıdaki cümlelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu tablo üzerinde (x)işareti koyarak belirtiniz. (20 p)

DOĞRU	YANLIŞ	CÜMLELER-İFADELER
✓		Yaşadığımız yerdeki ekonomik faaliyetler o yerin coğrafi özellikleri ile yakından ilgilidir.
✓		TEMA doğal varlıkları koruma ve ağaçlandırma çalışmaları yapar
	✓	Doğal ve tarihi zenginliklere sahip yerlerdeki en uygun ekonomik faaliyet sanayidir.
✓		Okulda yapılan seçimlerde oy kullanmak bizim katılım hakkımızdır.
✓		Hastalandığımızda Adalet Bakanlığı'na bağlı hastanelere gideriz.
✓		Yaşadığımız ili yöneten Vali, ilin en yetkili yöneticisidir.
✓		Ülkeler arasında yapılan turistik geziler toplumların birbirini daha yakından tanınmasını sağlar.
	✓	Bir ürünü ya da hizmeti başka bir ülkeden almaya ihracat adı verilir
	✓	Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ülkeler arası ticareti zorlaştırmıştır.
✓		Ülkemizdeki ilköğretim okulları ve liseler Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlıdır.

2-)Aşağıdaki verilen boşluklara bağımsızlık sembollerimizi yazınız. (10 p)

3-)Aşağıda verilen kavramları doğru olanlar ile eşleştiriniz numarasını yuvarlak içine yazınız. (10 p)

1	Muhtar	4	A	Ortak miras eserlerini korumayı amaçlayan uluslar arası kuruluştur.
2	TBMM	3	B	İlin en yetkili yöneticisidir.
3	Kaymakam	5	C	Ülkemizde yasama (kanun koyma) işini yapar.
4	UNESCO	2	D	Yerel seçimlerde halkın oyları ile seçilir.
5	Vali	1	E	İlçelerdeki eğitim, sağlık, güvenlik gibi ihtiyaçları karşılar.

4-) Aşağıda boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz. (10 p)

Üretim	Turizm	Ortak Miras	Tüketim	Sanayi	Madencilik	Tarım
• İnsanların dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yaptıkları gezilere..... Turizmdenir.						
• Ortak Mirasgeçmişten günümüze insanlığın sonraki nesillere bıraktığı maddi ve manevi değerlerdir.						
• Toprağı işlemek, yararlı bitkiler yetiştirmek amacıyla yapılan etkinliklere Üretimdenir.						
• Üretilen mal ve hizmetlerin kullanılmasına Tüketimadı verilir.						
• Yer altındaki değerli madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işlenmesi ile ilgili faaliyetlerin tümüne Madencilikdenir.						

Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız

5-) Demokratik devlet aşağıdakilerden hangisine göre yönetilir?(5p)

- A) Gelenekler C) Töreler B) Görenekler D) Yasalar

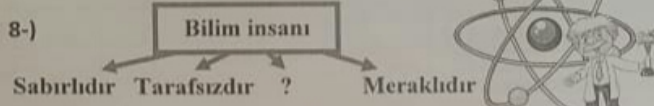
6-) "Aleyna 18 yaşına girmiş ve seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmuştur." Buna göre Aleyna aşağıdakilerden hangisini seçmek için oy kullanmış olamaz?(5p)

- A) Muhtar B) Milletvekili C) Belediye başkanı D) Kaymakam

7-) Vali ve kaymakam, aşağıdaki bakanlıklardan hangisine bağlı olarak çalışır? (5p)

- A) Dış İşleri Bakanlığı B) İç İşleri Bakanlığı C) Maliye Bakanlığı D) Savunma Bakanlığı

8-)

Yukarıdaki kavram haritasında soru işareti olan yere hangisi getirilebilir?(5p)

- A) Tembeldir B) Çabuk vazgeçer C) Araştırmacıdır D) Sıkılgandır

9-) Bir pantolon satın aldığımızda aşağıdakilerden hangisi bu pantolonun üretim aşamasında yer almaz?(5p)

- A) Enes: "Kumaşın hammaddesini ürettim." B) Orkun: "Kumaş Fabrikasında çalışıyorum."
C) Başak: "Dikim atölyesinde çalışıyorum." D) Meryem: "Satış mağazasında çalışıyorum."

10-) Aşağıdakilerden hangisi insanlığın ortak mirası için söylendiğinde yanlış olur?(5p)

- A) Ortak miras çok uzun zamanda oluşur. B) Ortak mirasta sadece bir ulusun payı vardır.
C) Ortak miras korunmalıdır. D) Ortak miras gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

11-) Aşağıdakilerden hangisi anayasanın değiştirilemeyen maddelerinden biri değildir?

- A) Milletvekili Sayısı B) Başkentimiz C) Milli Marşımız D) Bayrağımız

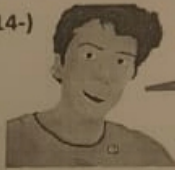
12-) Devletin temel nitelikleri ile vatandaşın hak ve özgürlükleri aşağıdakilerden hangisinde belirtilir?(5p)

- A) Örf B) Adet C) Gelenek D) Anayasa

13-) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerden değildir? (5p)

- A) İncir B) Fındık C) Tekstil D) Petrol

14-)

Bu yaz amcamla birlikte önce Efes Antik Kenti'ne, sonra Topkapı Sarayı'na en sonunda da Kapadokya'ya gittik.

Enes'in amcası ile birlikte gezmiş olduğu turistik yerler sırasıyla hangi illerimizde bulunur? (5p)

- A) Denizli-İstanbul-Trabzon B) Kahramanmaraş-İzmir-İstanbul
C) İzmir-Nevşehir-İstanbul D) İzmir-İstanbul-Nevşehir

NOT= 1.soru 20 puan 2. 3.Ve 4.sorular 10'ar puandır. Diğer sorular ise 5'er puandır.

SÜRE= 40 DAKİKA

BAŞARILAR DİLERİM

Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız

5-) Demokratik devlet aşağıdakilerden hangisine göre yönetilir?(5p)

- A) Gelenekler C) Törelere B) Görenekler D) Yasalar

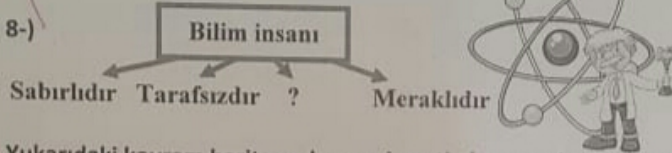
6-) "Aleyna 18 yaşına girmiş ve seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmuştur." Buna göre Aleyna aşağıdakilerden hangisini seçmek için oy kullanmış olamaz?(5p)

- A) Muhtar B) Milletvekili C) Belediye başkanı D) Kaymakam

7-) Vali ve kaymakam, aşağıdaki bakanlıklardan hangisine bağlı olarak çalışır? (5p)

- A) Dış İşleri Bakanlığı B) İç İşleri Bakanlığı C) Maliye Bakanlığı D) Savunma Bakanlığı

8-)

Yukarıdaki kavram haritasında soru işareti olan yere hangisi getirilebilir?(5p)

- A) Tembellik B) Çabuk vazgeçer C) Araştırmacıdır D) Sıkılgandır

9-) Bir pantolon satın aldığımızda aşağıdakilerden hangisi bu pantolonun üretim aşamasında yer almaz?(5p)

- A) Enes: "Kumaşın hammaddesini ürettim." B) Orkun: "Kumaş Fabrikasında çalışıyorum."
C) Başak: "Dikim atölyesinde çalışıyorum." D) Meryem: "Satış mağazasında çalışıyorum."

10-) Aşağıdakilerden hangisi insanlığın ortak mirası için söylendiğinde yanlış olur?(5p)

- A) Ortak miras çok uzun zamanda oluşur. B) Ortak mirasta sadece bir ulusun payı vardır.
C) Ortak miras korunmalıdır. D) Ortak miras gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

11-) Aşağıdakilerden hangisi anayasanın değiştirilemeyen maddelerinden biri değildir?

- A) Milletvekili Sayısı B) Başkentimiz C) Milli Marşımız D) Bayrağımız

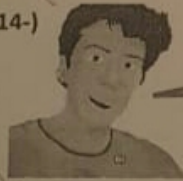
12-) Devletin temel nitelikleri ile vatandaşın hak ve özgürlükleri aşağıdakilerden hangisinde belirtilir?(5p)

- A) Örf B) Adet C) Gelenek D) Anayasa

13-) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerden değildir? (5p)

- A) İncir B) Fındık C) Tekstil D) Petrol

14-)

Bu yaz amcamla birlikte önce Efes Antik Kenti'ne, sonra Topkapı Sarayı'na en sonunda da Kapadokya'ya gittik.

Enes'in amcası ile birlikte gezmiş olduğu turistik yerler sırasıyla hangi illerimizde bulunur? (5p)

- A) Denizli-İstanbul-Trabzon B) Kahramanmaraş-İzmir-İstanbul
C) İzmir-Nevşehir-İstanbul D) İzmir-İstanbul-Nevşehir

NOT= 1.soru 20 puan 2. 3.Ve 4.sorular 10'ar puandır. Diğer sorular ise 5'er puandır.

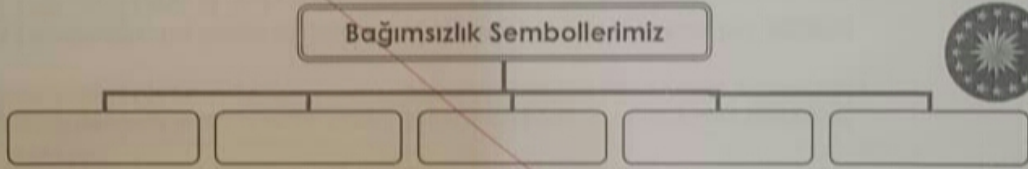
SÜRE= 40 DAKİKA

BAŞARILAR DİLERİM

1-) Aşağıdaki cümlelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu tablo üzerinde (x) işareti koyarak belirtiniz. (20 p)

DOĞRU	YANLIŞ	CÜMLELER-İFADELER
✓		Yaşadığımız yerdeki ekonomik faaliyetler o yerin coğrafi özellikleri ile yakından ilgilidir.
✓		TEMA doğal varlıkları koruma ve ağaçlandırma çalışmaları yapar
✓		Doğal ve tarihi zenginliklere sahip yerlerdeki en uygun ekonomik faaliyet sanayidir.
	✓	Okulda yapılan seçimlerde oy kullanmak bizim katılım hakkımızdır.
	✓	Hastalandığımızda Adalet Bakanlığı'na bağlı hastanelere gideriz.
	✓	Yaşadığımız ili yöneten Vali, ilin en yetkili yöneticisidir.
✓		Ülkeler arasında yapılan turistik geziler toplumların birbirini daha yakından tanınmasını sağlar.
	✓	Bir ürünü ya da hizmeti başka bir ülkeden almaya ihracat adı verilir
✓		Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ülkeler arası ticareti zorlaştırmıştır.
✓		Ülkemizdeki ilköğretim okulları ve liseler Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlıdır.

2-) Aşağıdaki verilen boşluklara bağımsızlık sembollerimizi yazınız. (10 p)

3-) Aşağıda verilen kavramları doğru olanlar ile eşleştiriniz numarasını yuvarlak içine yazınız. (10 p)

1	Muhtar	✓	(4)	A	Ortak miras eserlerini korumayı amaçlayan uluslar arası kuruluştur.
2	TBMM	✓	(1)	B	İlin en yetkili yöneticisidir.
3	Kaymakam	✓	(3)	C	Ülkemizde yasama (kanun koyma) işini yapar.
4	UNESCO	✓	(2)	D	Yerel seçimlerde halkın oyları ile seçilir.
5	Vali	✓	(5)	E	İlçelerdeki eğitim, sağlık, güvenlik gibi ihtiyaçları karşılar.

4-) Aşağıda boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz. (10 p)

Üretim	Turizm	Ortak Miras	Tüketim	Sanayi	Madencilik	Tarım
--------	--------	-------------	---------	--------	------------	-------

- İnsanların dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yaptıkları gezilere...Turizm...denir.
-Savunma.....geçmişten günümüze insanlığın sonraki nesillere bıraktığı maddi ve manevi değerlerdir.
- Toprağı işlemek, yararlı bitkiler yetiştirmek amacıyla yapılan etkinliklereTarım...denir.
- Üretilen mal ve hizmetlerin kullanılmasınaÜretim...adı verilir.
- Yer altındaki değerli madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işlenmesi ile ilgili faaliyetlerin tümüneMadencilik...denir.

Özgeçmiş

Adı Soyadı : Tuğba Kara

Doğum Yeri ve Yılı : Antalya/1992

Öğr. Gördüğü Kurumlar	: Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Okul Adı
Lise	: 2006	2010	Akşehir Lisesi
Ön Lisans	: 2012	2014	Anadolu Üni.
Lisans	: 2011	2015	Dumlupınar Üni.
Yüksek Lisans	: 2017	2020	Uludağ Üni.

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Çalıştığı Kurumlar	: Başlama Yılı	Ayrılma Yılı	Kurum Adı
	2017	2019	Sınav Koleji
	2019	Devam Ediyor	Final Okulları

E-posta : tubakara92@hotmail.com

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Tuğba Kara
Tez Adı	Göçmen öğrencilerin kavramsal hazırlık bulunuşluk düzeylerinin akademik başarı ve motivasyona etkisi
Enstitü	Eğitim Bilimleri
Anabilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bilim Dalı	Sosyal Bilimler Eğitimi
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Doç. Dr. Fatih Demirel
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama İzni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 yıl ☐ 2 yıl ☐ 3 yıl ☐ ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırladığım tezin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih: 16.07.2020

İmza:

ÖZET

Yazar	: Tuğba KARA
Üniversite	: Bursa Uludağ Üniversitesi
Ana Bilim Dalı	: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı	: Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XVI+93
Mezuniyet Tarihi	: .../.../2020
Tez	: Göçmen öğrencilerin kavramsal hazır bulunuşluk düzeylerinin akademik başarı ve motivasyona etkisi
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Fatih DEMİREL

GÖÇMEN ÖĞRENCİLERİN KAVRAMSAL HAZIR BULUNUŞLUK

DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARI VE MOTİVASYONA ETKİSİ

Kavram öğrenimi ve öğretimi günümüzde araştırmalara hatırı sayılır derecede konu olmuş çalışma alanlarıdır. Özellikle Fen Bilimleri alanında sıkça karşılaşılan kavram öğretimi, içeriği itibariyle Sosyal Bilgiler dersi için de önem arz etmektedir. Birçok disiplinin bütünleşmesiyle oluşan Sosyal Bilgiler dersi, doğal olarak her disiplinin kendine özgü kavramlarını içinde barındırmaktadır. Bununla birlikte, her kavramın öğrencilere kazandırılması kolay olmamaktadır. Özellikle herhangi bir kavramın toplumun kültürüyle bütünleşmiş olmasının veya kavrama toplumsal bir anlam yüklenmiş olmasının, o toplumun kültürü içinde yetişmemiş olan kişilerin söz konusu kavramları öğrenebilmesi için zorlayıcı bir faktör olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada, bazı kavramların daha önce öğrenilmiş olup olmamasının yeni öğrenmeleri ve dolayısıyla akademik başarıyı ve motivasyonu etkileyeceği varsayımından yola çıkılmıştır.

Çalışmaya konu edilen kavramlar, Hayat Bilgisi dersi kapsamında 1.sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmıştır. Bayrak ve marş kavramları 1.sınıfta, cumhuriyet kavramı 3.sınıfta verilmesi beklenen kazanımlardır. Benzer şekilde cumhuriyet, demokrasi, milli egemenlik ve bağımsızlık kavramları 4.sınıf Sosyal Bilgiler ders içeriğinde geçen kavramlardır.

Araştırmada özellikle 1.sınıftan itibaren Türkiye’de eğitim görmemiş olan göçmen öğrencilerin bu kavramlarla daha önce karşılaşmamış olmaları ve 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde adı geçen kavramları bilmemelerinin ünite kazanımlarına ulaşma düzeylerine etki edeceği düşünülmektedir. Buradan hareketle mevcut çalışmanın amacı göçmen öğrencilerin 5.sınıf Etkin Vatandaşlık ünitesinde geçen egemenlik, bağımsızlık, bayrak, başkent, cumhuriyet, demokrasi kavramlarını öğrenme düzeylerinin akademik başarılarına ve motivasyonlarına etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda sözü edilen kavramlar ele

alınarak kavramsal hazır bulunuşluk düzeylerini artırmaya yönelik ders planları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin KHBT son test puanlarına göre deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. İki grubunda dersine giren sosyal bilgiler öğretmeni tarafından uygulanan II. dönem II. yazılı sınav notlarına bakıldığında da Etkin Vatandaşlık ünitesi kapsamında sorulan sorulara deney grubundaki öğrencilerin doğru cevap verme oranlarının kontrol grubundaki öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Özellikle deney grubundaki öğrencilerle yapılan çalışmalar ve etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarını arttırmada etkili olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ise başarı oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Başlangıçta deney ve kontrol gruplarındaki motivasyonun aynı olduğu gözlenirken, deney grubunda uygulanan etkinliklerle birlikte öğrenci motivasyonlarında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desen ile tasarlanmıştır. Araştırma Bursa ili Yıldırım ilçesinde yer alan bir devlet okulunda yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, hazır bulunuşluk, kavram öğretimi, motivasyon

ABSTRACT

Author : Tuğba KARA

University : Bursa Uludag University

Field : Department of Turkish and Social Sciences Education

Branch : Department of Social Studies Education

DegreeAwarded : Master Thesis

PageNumber : XVI+93

DegreeDate : .../.../2020

Thesis : Effect of conceptual readiness levels of immigrant students on academic achievement and motivation

Supervisor : Assoc. Dr. Fatih DEMİREL

THE IMPACT OF CONCEPTUAL READINESS LEVELS OF IMMIGRANT STUDENTS ON ACADEMIC ACHIEVEMENT AND MOTIVATION

Today, concept learning and teaching is a subject of considerable research. The concept teaching which is frequently encountered especially in the field of Science is also important for the Social Studies course in terms of its content. Social Studies course, which is formed by the integration of many disciplines, naturally incorporates the unique concepts of each discipline. However, it is not easy to acquire each concept to students. In particular, it can be said that the integration of any concept into the culture of the society or that the concept has a social meaning is a compelling factor for the people who are not educated in the culture of that society to learn these concepts. In the present study, it is assumed that whether some concepts have been learned before will affect new learning and consequently academic achievement and motivation.

Within the scope of the Life Science course, the concepts that are subject to the study have been taught starting from the first grade. The concepts of flag and anthem are expected to be given in the first year and the concept of the republic in the third year. Similarly, the concepts of republic, democracy, national sovereignty and independence are the concepts that are included in the 4th year Life Science course content. Research on immigrants, especially from the 1st year students who receive education in Turkey are expected to have effect on the earlier encounter with these concepts and reach Grade 5 Active Citizenship unit at the domain level unit gains that they know the concepts. From this point of view, the aim of the present study is to examine the effect of learning levels of the concepts of sovereignty, independence, flag, capital, republic, democracy in the 5th grade Active Citizenship unit on academic achievement and motivation. In line with this aim, by considering the mentioned concepts, lesson plans were prepared and implemented to increase the level of conceptual readiness. A

significant difference was observed in favor of the experimental group according to the final test scores of the students in the experimental and control groups. In the two groups, II. period II. Looking at the written exam scores, it is seen that the correct answers of the students in the experimental group are higher than the students in the control group. It is seen that especially the studies and activities with the students in the experimental group are effective in increasing the academic success of the students. The control group students were found to have low success rates. While it was observed that the motivation in the experimental and control groups were the same at the beginning, there was a significant difference in favor of the experimental group with the activities applied in the experimental group.

Research, to work with experimental design which is one of the quantitative research methods. The research is located in Yildirim district of Bursa province.

Keywords: Migration, immigration, readiness, concept teaching, motivation